

Personalens motivation som en påverkande faktor för DAGIS-interventionens förverkligande

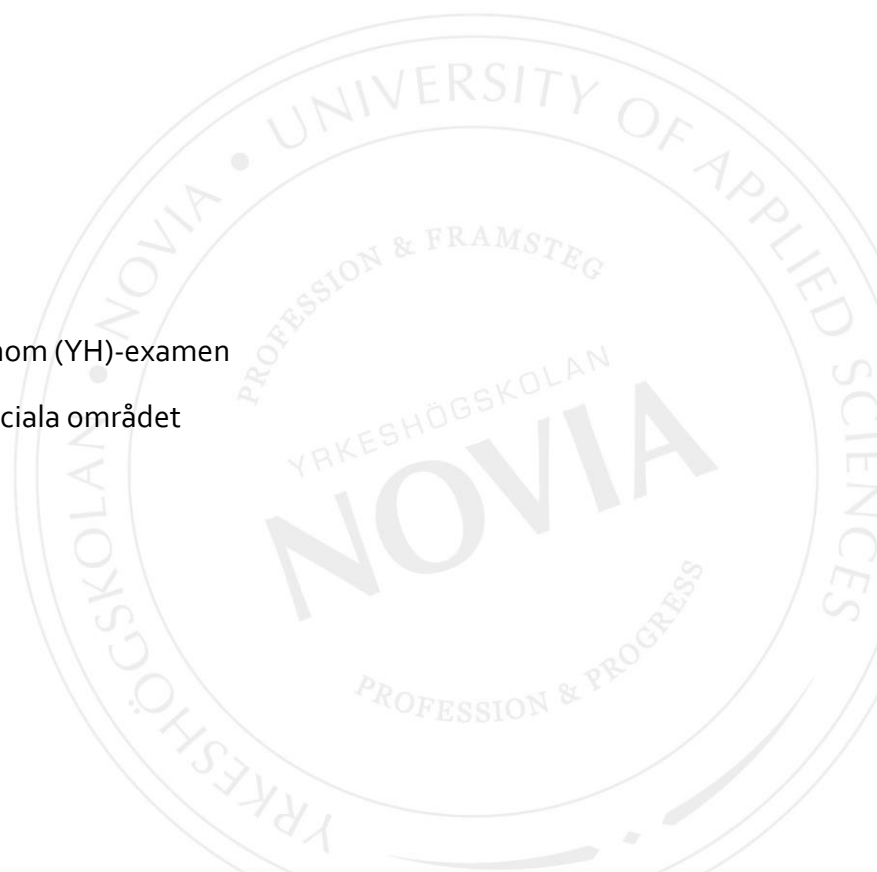
En kvalitativ analys av gruppintervjuer med daghemspersonalen

Julia Malmberg

Examensarbete för socionom (YH)-examen

Utbildningen inom det Sociala området

Vasa 2021

EXAMENSARBETE

Författare: Julia Malmberg

Utbildning och ort: Utbildning till socionom, Vasa

Inriktningsalternativ/Fördjupning: Småbarnspedagogik

Handledare: Viktor Matintupa, Ralf Lillbacka

Titel: Personalens motivation som en påverkande faktor för DAGIS-interventionens förverkligande

Datum 6.5.2021 Sidantal 44

Abstrakt

I fem månaders tid använde några försöksdaghem sig av DAGIS-material, som är planerat för att lära barnen om hälsosamma levnadsvanor och förbättra deras självreglering. Materialet bakades in i den vardagliga pedagogiken på försöksdaghemmen. DAGIS-materialet är skapat som en del av ett forskningsprojekt lett av Folkhälsans forskningscentrum i samarbete med Helsingfors Universitet. Efter interventionen ordnades det gruppintervjuer med personalen från några av försöksdaghemmen.

Syftet med examensarbetet var att söka efter samband mellan personalens motivationsnivå och förverkligandet av DAGIS-interventionen i daghemmen, samt mellan personalens motivationsnivå och hurdana hinder personalen upplevde i användningen av DAGIS-materialet och hur de eventuellt överkom dessa hinder.

I analysen kom det fram att ifall personalen varit motiverad inför användningen av DAGIS-materialet innan implementeringens börjar finns det en större chans att de styrs av inre motivation under själva implementeringen av materialet. Personalen som inte var motiverade kände en större press på att förverkliga materialet av den orsaken att de gått med i interventionen.

Språk: Svenska

Nyckelord: DAGIS-material, motivation, implementering, småbarnspedagogik

OPINNÄYTETYÖ

Tekijä: Julia Malmberg

Koulutus ja paikkakunta: Sosionomitutkinto, Vaasa

Suuntautumisvaihtoehto/Syventävät opinnot: Varhaiskasvatus

Ohjaajat: Viktor Matintupa, Ralf Lillbacka

Nimike: Henkilökunnan motivaatio vaikuttavana tekijänä DAGIS-intervention toteutuksessa.

Päivämäärä 6.5.2021 Sivumäärä 44

Tiivistelmä

Viiden kuukauden ajan muutama tutkuspäiväkoti käytti DAGIS-materiaalia, joka on suunniteltu siihen, että lapset oppisivat terveellisistä elämäntavoista ja että heidän itsesäätelytaitonsa parantuisivat. Materiaalia käytettiin päiväkodeissa yhdessä jokapäiväisen pedagogiikan kanssa. DAGIS-materiaali on kehitetty osana tutkimusprojektia, jota johtaa Folkhälsanin tutkimuskeskus yhteistyössä Helsingin Yliopiston kanssa. Intervention jälkeen järjestettiin ryhmähaastatteluja parin tutkuspäiväkodin henkilökunnan kanssa.

Opinnäytetyön tarkoitus on etsiä yhtäläisyyksiä henkilökunnan motivaatiotason ja DAGIS-intervention toteutuksen välillä, sekä henkilökunnan motivaatiotason ja mahdollisten koettujen esteiden ja niiden ylittämisen välillä.

Analyysissä selvisi, että henkilökunnalla, jotka olivat motivoituneita DAGIS-materiaalin käyttöön ennen implementoinnin alkua, oli suuremmat mahdollisuudet tuntee sisäistä motivaatiota implementoinnin aikana. Henkilökunta, joka ei ollut motivoitunut, tunsu enemmän painetta toteuttaa DAGIS-materiaalia siitä syystä, että he olivat osallistuneet interventioon.

Kieli: Ruotsi

Avainsanat: DAGIS-materiaali, motivaatio, implementointi, varhaiskasvatus

BACHELOR'S THESIS

Author: Julia Malmberg

Degree Programme: Degree Programme in Social Services

Specialization: Early Childhood Education

Supervisors: Viktor Matintupa, Ralf Lillbacka

Title: The staffs' motivation as a contributing factor on the DAGIS-interventions' implementation

Date 6.5.2021 Number of pages 44

Abstract

During five months the personnel at a few early care and education centers were using DAGIS-material, which is planned to teach the children about a healthy lifestyle and help the children get better at self regulation. The material was used together with the daily pedagogy at the early care and education centers. This DAGIS-material was made as a part of a researchproject led by Folkhälsan's researchcenter in a collaboration with University of Helsinki. After the intervention groupinterviews were held with the staff from some of the early care and education centers.

The purpose of this thesis is to look for connections between the level of the staffs' motivation and the implementation of the project, as well as between the level of motivation and what difficulties the staff experienced in using the DAGIS-material and how they possibly overcame these difficulties.

The analysis shows that the personnel, that felt motivated towards using DAGIS-material before the start of the implementation, had a bigger chance to be steered by inner motivation during the implementation. The personnel that were not motivated felt more pressure to use the DAGIS-material simply because they had participated in the intervention.

Language: Swedish

Key words: DAGIS-material, motivation, implementation, early childhood education

Innehållsförteckning

1	Inledning.....	1
1.1	Syftet.....	2
2	Motivation.....	3
3	Krav på lärare inom småbarnspedagogik.....	6
4	DAGIS-projektet.....	9
5	DAGIS-materialet.....	11
5.1	Hjärnan och självreglering.....	13
5.2	Mera motion i vardagen.....	15
5.3	Bli en modig smakare	17
5.4	Rimlighet i skärmtid.....	19
5.5	Måttligt med sött	20
5.6	Tillgängligheten av materialet	22
6	Insamling av data	23
7	Metoder.....	24
8	Analys.....	25
8.1	Gemensamma samtalsämnen.....	26
8.1.1	Dagiskategori 1.....	26
8.1.2	Dagiskategori 2.....	28
8.1.3	Gemensamma tankar om implementeringen.....	30
8.1.4	Utvecklingsförslag.....	31
8.2	Hinder och lösningar.....	32
8.2.1	Dagiskategori 1 daghem nummer 1	32
8.2.2	Dagiskategori 1 daghem nummer 2	34
8.2.3	Dagiskategori 2 daghem nummer 1	35
8.2.4	Dagiskategori 2 daghem nummer 2	36
8.2.5	Allmänna hinder	37
9	Resultatredovisning.....	38
10	Slutdiskussion.....	41
11	Källförteckning	42

1 Inledning

Inom ramerna för två undersökningar gjorda mellan 2007-2009 har hälsan på barn i åldern ett halvt år, tre år, fem år och vissa åldersgrupper inom skolåldern undersökts. Den ena undersökningen hette Projekt om barns och ungas hälsouppföljning (på finska *Lasten ja nuorten terveysseuranta -hanke*, förkortas LATE) och är gjord av Institutet för hälsa och välfärd (THL). Den andra undersökningen var ett projekt med syfte att minska ojämlikheten i hälsa mellan grupper med olika socioekonomiska status (på finska *Sosioekonomisten terveyserojen kaventamis -hanke*, förkortas TEROKA) gjord av THL och Arbetshälsoinstitutet. Resultaten av undersökningarna förknippades med moderns utbildningsnivå och rapporterades av Kaikkonen et al. i rapporten *Lasten ja lapsiperheiden terveysterveys- ja hyvinvointierot*. I rapporten framkommer det att det inom vissa områden syns tydliga skillnader i barnens hälsa och levnadsförhållanden beroende på moderns utbildningsnivå. Fetma, sämre kostvanor i form av mindre intag av grönsaker och mindre motion ansågs vara vanligare i barnfamiljer där modern har en lägre utbildningsnivå. (Kaikkonen, Mäki, Hakulinen-Viitanen, Markkula, Wikström, Ovaskainen, Virtanen & Laatikainen, 2012, s. 10-13)

Liknande resultat fick man ännu flera år senare, i DAGIS-projektets kartläggningsfas under åren 2015-2016 (läs mer under rubriken "DAGIS-projektet"). DAGIS-projektet är ett forskningsprojekt som leds av Folkhälsans forskningscentrum i samarbete med Helsingfors Universitet. De socioekonomiska skillnaderna mellan daghemsbarns levnadsvanor verkade inte ha ändrats mycket mellan 2007 och 2015 då man jämför resultaten från LATE och TEROKA med kartläggningen i DAGIS-projektet. Som en del av DAGIS-projektet planerades DAGIS-materialet. Med hjälp av implementering av DAGIS-materialet i den vardagliga pedagogiken på daghemmen strävar man till att de socioekonomiska skillnaderna i barnens levnadsvanor eventuellt jämnas ut. DAGIS-interventionen under åren 2017-2018 var ett försök i att implementera DAGIS-materialet till en del av den vardagliga pedagogiken på daghem. Feedback från daghemspersonalen om användningen av DAGIS-materialet är viktigt för att materialet i fortsättningen ska kunna utvecklas.

För att användningen av DAGIS-materialet ska gå smidigt och främja barnens inläring av hälsosamma levnadsvanor kräver det eventuellt en del motivation av daghemspersonalen för att använda materialet i den vardagliga pedagogiken. Motivation kan beskrivas bla. som

en vilja att göra något, men det kan även vara något som man känner att omgivningen förväntar av en. Motivationen ger en riktning till våra handlingar.

Varifrån kommer motivationen? På vems ansvar är det att personalen blir motiverad? Om personalen i början inte är motiverad kan detta förstöra resultatet av hela interventionen? Redan nu finns det en hel del krav på vad allt lärare inom småbarnspedagogik ska gå igenom och lära barnen på daghemmet. DAGIS-materialet baserar sig på det som står i Grunderna för planen för småbarnspedagogik som lärare inom småbarnspedagogiken också vanligtvis bör följa i planeringen av pedagogiken. På detta sätt uppfyller DAGIS-materialet en del av de krav som finns på pedagogiken inom småbarnspedagogik.

I detta examensarbete kommer jag att analysera gruppintervjuer som gjorts med daghemspersonal från vissa försöksdagem efter att de i fem månader använt sig av DAGIS-materialet. Analysen kommer huvudsakligen att tangera kring frågan om personalens motivation innan implementeringen av DAGIS-materialet hade någon påverkan på själva implementeringen, men analysen tar även upp annan feedback som nämns under intervjuerna i fråga om vad personalen upplevde att fungerade bra eller inte fungerade bra. Feedbacken kan senare användas för att utveckla materialet.

1.1 Syftet

Syftet med examensarbetet är att undersöka ifall personalens motivation inför användningen av DAGIS-materialet hade en inverkan på hur bra implementeringen av materialet gick enligt dem. Vid sidan av att analysera om det finns samband mellan motivationsnivå, åsikter och erfarenheter om användningen av materialet kommer jag också att ta upp allmänna tankar om användandet av DAGIS-materialet. Dessa kan senare användas för att utveckla materialet eller som allmänna tips för andra som väljer att använda sig av DAGIS-materialet.

Forskningsfrågorna för examensarbetet är:

- Hur påverkar daghemspersonalens motivation användningen av DAGIS-materialet?
- Hurdana hinder stötte personalen på i användningen av DAGIS-materialet och vilka eventuella lösningar hittade de?

- Vilka allmänna tankar hade personalen om materialets användning, vad fungerade bra och vad upplevde personalen att inte fungerade?

2 Motivation

I detta kapitel kommer jag att beskriva vad motivation är och olika perspektiv på motivationen. Kapitlet berättar även om gjorda experiment som beskriver motivation och hur den kan framstå i olika situationer.

För att definiera motivation kan man använda förklaringar som att vara villig att göra något, ha beslutat sig för att göra något eller ha ett behov av att göra det. "Motivation är de faktorer hos en individ som väcker, kanaliserar och bevarar ett visst beteende gentemot ett givet mål" citerar Hein i sin bok *Motivation - Motivationsteorier & praktisk tillämpning*. (Hein, 2012, s. 12-13)

Ett perspektiv på motivation är att se på det i olika nivåer. Motivation kan skapas av individen själv, av arbetsplatsen eller av samhället. Motivation som skapas av individen själv sker som ett resultat av behov och egna målsättningar. Arbetsplatsen kan skapa motivation med hjälp av förmånerna, lönen eller av väldigt intressanta och motiverande arbetsuppgifter. (Hein, 2012, s. 15-16). Gott ledarskap och en god social anda dvs. stöd från kolleger kan även skapa motivation. Samhället kan skapa motivation i form av samhällliga värderingar, normer, religion och kultur. (Hein, 2012, s. 15-16)

Man kan även betrakta motivation med att dela upp den i inre och yttre motivation. Inre motivation skapas ifrån individen själv, tillfredsställelsen av att lyckas eller enbart tankesättet att det att man få göra arbetet redan är en belöning i sig. (Hein, 2012, s. 16-17). Hackman och Oldhams teori tar upp tre faktorer som bidrar till att arbetstagarna känner inre motivation gentemot deras arbete. Dessa är: att uppfatta sitt arbete som meningsfullt, att känna ansvaret man har över resultatet och att bli medveten över resultatet och veta ifall man gjort ett bra eller dåligt arbete. Enligt Hackman och Oldham måste alla tre faktorer uppfyllas för att resultera i inre motivation hos arbetstagarna. (Hein, 2012, s. 156). Yttre motivation är något som individen inte har kontroll över, den skapas utifrån och kräver en belöning för att en handling eller ett arbete ska ske. (Hein, 2012, s. 16-17).

Istället för att tala om inre och yttre motivation använder Daniel Pink termerna självstyrd och kontrollerad i sin bok *Drivkraft - Den överraskande sanningen om vad som motiverar oss*. Den självstyrda människan gör saker och ting av egen fri vilja och utan att nödvändigtvis behöva direkta order om vad som ska göras och hur exakt det ska göras, medan den kontrollerade gör bara sådant som hen känner att omgivningen kräver av hen. (Pink, 2009, s. 85)

I Elin Schildts examensarbete "Inre och yttre motivation – hur upplevs de och hur relateras de till prestation?" tar hon upp att det i tanke på arbetsrelaterad motivation är särskilt viktigt med organisationens struktur, ledningen och sociala miljön samt hur dessa påverkar individen. Denna motivation kan sedan antingen stärkas eller försvagas beroende på individens inre motivationen. (Schildt, 2012)

Då man umgås med småbarn är de ständigt nyfikna på sin omgivning och ständigt självdrivna då de blir intresserade av något nytt. Men med åldern tenderar vi bli bara passivare och mer stillastående. (Pink, 2009, s. 84). Ledarskapet i form av att kontrollera och styra är i dagens samhälle en så stark norm att den drar ner på vår egen självstyrning. Forskare har funnit samband mellan självstyre och välbefinnande på många håll i världen. Arbetstagare som mår bra presterar bättre. I en forskning märktes att de företag som tillät självstyrning växte fyra gånger så snabbt i jämförelse med de företag där arbetstagarna var strikt kontrollerade av sin ledning. (Pink, 2009, s. 86)

Inom temat motivation finns det många forskningar och experiment redan från 1900-talet. Hawthorne-experimentet, som avslutades år 1940, visade hur stor inverkan sociala kontakterna och den sociala gemenskapen har på arbetsplatsen. I experimentets tredje fas observerades en grupp män i deras industriarbete. Trots att arbetsgivaren krävde att 8000 enheter skulle produceras, hade arbetstagarna gjort upp en informell regel om att producera 6 600 enheter och sedan sluta sin arbetsdag, fastän det ännu skulle ha funnits tid kvar. De av männen som blev kvar och arbetade efter att målet på 6 600 enheter var fullt togs inte med in i den sociala gemenskapen utan lämnades utanför gruppen. (Hein, 2012, s. 57-59). Arbetstagarnas motivation kan påverkas av den sociala gemenskapen och de inofficiella normerna på arbetsplatsen.

Ett annat experiment, The Affluent Worker -experimentet som gjordes på 1960-talet, studerade arbetarklassen efter andra världskriget. Intervjuerna bevisade att många som

arbetade i de företag vars arbetstagare intervjuades, stannade i sitt arbete för att de var nöjda med lönen och förmånerna, inte för att de själva skulle ha varit motiverade för arbetet. Enligt boken *Motivation - Motivationsteorier & praktisk tillämpning* har dessa arbetare medvetet prioriterat arbetsförmåner och lön framför arbete som skulle få dem att känna inre motivation, fastän flera av dem sade att de enkelt kunde få ett arbete som motiverar dem ifall de ville. (Hein, 2012, s. 59-61). Detta visar att alla inte behöver inre motivation i sitt arbete, ibland uppskattas belöningen såpass mycket att det gör det värt att arbeta i ett mindre motiverande arbete.

I dag börjar tanken om motivation lite skifta åt det håll där man ser på motivation som individens eget ansvar och inte längre som endast ledningens uppgift att väcka upp, trots att ledarens ansvar att motivera och styra fortfarande är normen. Tankesättet om att motivationen är på individens eget ansvar har t.ex. FISH!-filosofin, som härstammar från en video filmad från Pike Place Fish Market i Seattle i USA. Grundfaktorerna till FISH!-filosofin är: Fastän man inte själv kan välja sina arbetsuppgifter kan man välja sin attityd och sin motivation, att vara lekfull gör arbetet roligare. Skapa en oförglömlig upplevelse åt dina kunder och arbetskamrater och var närvarande. Budskapet med filosofin är att individen själv har ansvaret för sin egen attityd och arbetsmotivation, ingen skillnad hur tråkiga dina arbetsuppgifter än är. (Hein, 2012, s. 219-220)

Det är viktigt att på arbetsplatsen gå diskussioner om de krav som ställs där, men allt för ofta är det individen själv som ställer för höga krav på sig själv och orsakar stress. Som resultat av detta kan det vara att man inte sköter om sin kropp och ger den tillräckligt med mat, motion och sömn som återigen ökar stressnivåerna. Work-life balance är enligt boken *Motivation - Motivationsteorier & praktisk tillämpning* svaret på det eviga stressandet. Med enkla åtgärder i att ta hand om sig själv är det meningen att förhindra utbrändhet och skapa mer motiverade arbetstagare. Tanken bakom Work-life balance grundar sig på Maslows motivationsteori om behov. (Hein, 2012, s. 224-225)

Enligt Maslows teori styrs människan av otillfredsställda behov som motiverar människan till att utföra handlingar för att få sina behov tillfredsställda. Då ett behov väl är tillfredsställt är det inte längre motiverande, och individen kan nu motiveras av nästa otillfredsställda behov. Behoven är fem, och de har en hierarkisk ordning: fysiologiska behov (t.ex. hunger och sömn), trygghetsbehov (t.ex. stabilitet och frihet från kaos), behov

av gemenskap (bl.a. tillhörighet), behov av uppskattning (både att uppskatta sig själv och att känna sig uppskattad) och behov av självförverkligande (att kunna förverkliga sitt fulla potential). (Hein, 2012, s. 68-74). Om en person t.ex. är trött och hungrig då hen kommer till arbetet styr dessa bristbehov personens motivation ifrån motivationen till arbete. (Hein, 2012, s. 225)

Då man arbetar som lärare inom småbarnspedagogik har man ett stort ansvar för att planera pedagogiken för barngruppen. Dessutom styrs arbetet av en massa krav som behöver uppfyllas i den vardagliga verksamheten. För att klara av detta arbete är det viktigt att man tar hand om sig själv på fritiden och känner att man får uppskattning och stöd av sin förman och sina kolleger på arbetsplatsen.

3 Krav på lärare inom småbarnspedagogik

Detta kapitel tar upp många av de krav som ställs på lärare inom småbarnspedagogiken idag främst gällande den pedagogiska verksamheten de ska planera. Pedagogiken styrs ganska långt av Grunderna för planen för småbarnspedagogik, och därför tar detta kapitel upp mycket sådant som står där.

Daghemsverksamheten kom igång under efterkrigstiden i Finland då det blev allt vanligare för även kvinnor att arbeta utanför hemmet. Då sågs daghemsverksamheten som ett behov för att bygga upp landet och industrin igen efter kriget. Nuförtiden betonas barnens rätt till småbarnspedagogik och lärande. (Opetus- ja kulttuuriministeriö, 2014)

Det som styr arbetet för lärare inom småbarnspedagogiken är Grunderna för planen för småbarnspedagogik och den egna kommunens Plan för småbarnspedagogik. Kommunala planerna är ofta väldigt lika som Grunderna för planen för småbarnspedagogik, men lite modifierade enligt kommunens behov, prioriteringar och värderingar. Planerna ger en riktning på arbetet och utgör vad som behöver göras, medan det sedan är ganska långt upp till läraren inom småbarnspedagogiken att bestämma hur allt görs. Den första Grunderna för planen för småbarnspedagogik publicerades år 2003, och den har uppdaterats år 2005 och 2016 innan den nyaste versionen kom ut år 2018. Det som mest skiljer åt planerna 2003 och 2005 till de nyare planerna 2016 och 2018 är att även pedagogisk dokumentering nu betonas i de nyare Grunderna för planen för småbarnspedagogik. (Airas & Jussila, 2019)

Enligt Lagen om Småbarnspedagogik 2§ definieras småbarnspedagogik på följande sätt: "Med småbarnspedagogik avses en systematisk och målinriktad helhet som består av fostran, undervisning och vård av barn och i vilken i synnerhet pedagogiken betonas". (Lagen om småbarnspedagogik, 2§) Redan av denna definition får man en uppfattning om att småbarnspedagogiken ska täcka ett väldigt brett område.

Varje barn som är under skolåldern har rätt till småbarnspedagogik (Lagen om småbarnspedagogik, 1§). Med att följa Grunderna för planen för småbarnspedagogik i den vardagliga pedagogiken säkerställs det att varje barn i Finland får ta del av småbarnspedagogik av hög kvalitet oberoende hemort (Utbildningsstyrelsen, u.å.). Eftersom barnen i daghemsåldern utvecklas mycket och i snabb takt utgör verksamheten på daghemmet en väldigt viktig roll för barnets utveckling och fortsatta lärande. Grunderna för planen för småbarnspedagogik är planerad för att gå bra ihop med senare läroplaner inom förskolan och skolvärlden. (Utbildningsstyrelsen, u.å.; Varhaiskasvatuksen opettajien liitto, 2020)

På daghemmet görs det upp en individuell plan för småbarnspedagogik för varje barn. I planen ska läraren inom småbarnspedagogik tillsammans med föräldrarna skriva in sådant som ska tas i beaktande med det individuella barnet och vad barnet behöver mera stöd i. (Utbildningsstyrelsen, u.å.). Barnens egna planer för småbarnspedagogik styr till en viss mån hur vardagspedagogiken genomförs av läraren inom småbarnspedagogik i barngruppen.

Läraren inom småbarnspedagogik har ansvaret över all pedagogisk verksamhet inom barngruppen såsom planering, genomförande, utvärdering och utveckling av pedagogiken. Dessutom har läraren inom småbarnspedagogik ansvar över att styra och uppmuntra annan personal på daghemmet och stödja dem i etiska arbetsmetoder, samt arbeta i multiprofessionella team. (Varhaiskasvatuksen opettajien liitto, 2020, s.6). Läraren inom småbarnspedagogik har även ansvaret att göra lärandet intressant för barnen. Barnens önskemål och intresseområden ska beaktas i planeringen (Utbildningsstyrelsen, 2018). Barnen ska få goda minnen från inlärnings-situationerna på daghemmet och deras självförtroende ska stärkas. (Varhaiskasvatuksen opettajien liitto, 2020, s. 6)

Pedagogiken som planeras ska tangera väldigt många lärandeområden. Pedagogiken ska bidra till att barnen bl.a. utvecklas i sina språkliga färdigheter och förstorar sitt ordförråd, utvecklas i kommunikation, lär sig kritiskt tänkande och att tänka ur olika perspektiv. Pedagogiken bör även säkerställa att barnen får öva sig att utforska sin omgivning, bli mer självständiga i vardagssysslor, lära sig om hälsosamma levnadsvanor och utvecklas i att uttrycka och reglera känslor. Som nyaste lärandeområde finns nu även att barnen ska lära sig om trygg användning av digitala verktyg. (Utbildningsstyrelsen, 2018).

Vid sidan av all undervisning på daghemmet ska läraren inom småbarnspedagogik tillsammans med den övriga personalen också delta i barnets fostran och vårda barnet då hen är på daghemmet. Med att fostra barnen innebär det att personalen lär barnen om värderingar och normer som är förknippade med samhället och kulturen, samt att handleda barnen på sin väg fram till att hitta sin egen identitet. Att vårda barnen då de är på daghemmet innebär att se till att barnens fysiska och emotionella behov tillgodoses. (Utbildningsstyrelsen, 2018). Trots att pedagogiken och undervisningen är en viktig arbetsuppgift för lärare inom småbarnspedagogiken är målet med daghemsverksamheten i första hand att på bästa sätt främja barnets hälsa. (Varhaiskasvatuksen opettajien liitto, 2020, s. 6)

Skillnaderna mellan familjernas socioekonomiska status kan synas i barnens inläring redan i daghemsåldern. Lärarna inom småbarnspedagogik har allmänt sett ett större arbete att stödja barn från familjer med en sämre socioekonomisk status, för att jämna ut skillnaderna i inläringen mellan barnen. Hur utmanande arbetet och arbetsuppgifterna för lärare inom småbarnspedagogik är kan därför variera regionalt. (Varhaiskasvatuksen opettajien liitto, 2021)

Arbetsetiskt bör läraren inom småbarnspedagogiken se barnen som individer och bemöta dem med respekt, utan att använda maktpositionen på fel sätt. Barnens individuella behov ska ses och uppfyllas men läraren inom småbarnspedagogiken bör även lyssna på barnen och respektera deras önskemål. Detta gäller för alla barn, favorisering bland barnen i barngruppen får inte finnas. Lärare inom småbarnspedagogik bör konstant reflektera över

sitt arbete och arbetssätt, sina egna värderingar och hur de passar ihop med arbetsetiken. (Varhaiskasvatuksen opettajien liitto, 2020, s. 8)

Samarbetet med barnens föräldrar är en viktig del av arbetet och barnens utveckling. Läraren inom småbarnspedagogiken stödjer föräldrarna i deras föräldraroll och samtalar om barnens behov tillsammans med föräldrarna. Relationen med barnet, och även med föräldrarna, är den viktigaste arbetsmetoden på daghemmet. (Varhaiskasvatuksen opettajien liitto, 2020, s.6, 10)

4 DAGIS-projektet

DAGIS-interventionen är en del av DAGIS-projektet. Projektet är ett forskningsprojekt som leds av Folkhälsans forskningscentrum i samarbete med Helsingfors Universitet, och fick sin början år 2014. DAGIS-projektet är i skrivande stund (maj 2021) i en fas som består av att analysera alla forskningar som gjorts tidigare under projektets gång och skriva artiklar och rapporter om dessa.

Projektets idé är att undersöka 3-6 åringars levnadsvanor och hälsa, samt kartlägga socioekonomiska skillnader mellan barnens levnadsvanor. (Folkhälsans forskningscentrum & Helsingfors Universitet, u.å. a). Vid sidan av hemmet och familjen har även daghemmet en påverkan på barnens levnadsvanor. Eftersom 70% av barnen inom åldersgruppen 3-6 år går på daghem är detta en ypperlig forskningsmiljö. Den procentuellt stora andelen barn på daghem bidrar till att man enkelt kommer åt barnen för att i ett tidigt skede visa modell för och lära barnen om hälsosamma levnadsvanor och på detta sätt jämna ut socioekonomiska skillnader mellan deras levnadsvanor. (Roos, 2016).

Kartläggningen gjordes under åren 2015-2016 på basen av 800 barn i 8 kommuner i Finland. I kartläggningen såg man en tydlig skillnad mellan barnens olika socioekonomiska status både i hur mycket skärmtid barnen har hemma och i hur mycket frukt och grönsaker barnen äter. (Ray, Kaukonen, Lehto, Vepsäläinen, Sajaniemi, Erkkola & Roos, 2019). Barnens socioekonomiska status räknades enligt moderns utbildningsnivå. (Roos, 2016). På samma gång mättes även barnens stressnivå med att analysera deras hårstrån, men i detta märktes

inga skillnader som skulle bero på barnens olika socioekonomiska status. (Ray, Kaukonen, Lehto, Vepsäläinen, Sajaniemi, Erkkola & Roos, 2019).

Den daghemspersonal och de föräldrar som varit med i kartläggningen fick efteråt delta i workshops som behandlade de teman som hade tagits i beaktande i kartläggningen. Det hölls sammanlagt 8 workshoppar, varav 4 av dem var för både daghemspersonal och föräldrar tillsammans. Under dessa workshoppar kom det fram många goda idéer som sedan kunde användas i planeringen av DAGIS-materialet. (Ray, et al., 2019)

Efter kartläggningen var målet att arbeta för att bättra på daghemsbarns hälsa och levnadsvanor samt stöda utvecklingen till en förbättrad självregleringsförmåga hos barnen. (Folkhälsans forskningscentrum & Helsingfors Universitet, u.å. a). Allt detta stöder även målet att minska skillnader i levnadsvanorna som beror på skillnaderna i barnens socioekonomiska status. För att i praktiken arbeta för de ovannämnda målen gjordes det upp ett DAGIS-material, som både daghemspersonal och föräldrar skulle få del av för att kunna stödja barnen på bästa möjliga sätt. DAGIS-materialet användes under DAGIS-interventionen, som tog plats åren 2017-2018 i fem månaders tid. (Ray, et al., 2019).

Barnen, föräldrarna och daghemspersonalen på daghemmen deltog i några mätningar och förfrågningar för att dessa resultat kunde jämföras mellan barnen på försöksdaghemmen och kontroldaghemmen. (Ray, et al., 2019). Av 32 daghem lottades ca hälften för att fungera som interventionsdaghem medan resten av daghemmen fungerade som kontroldaghem. Kontroldaghemmen använde sig inte av DAGIS-materialet utan fortsatte sin pedagogiska verksamhet som normalt.

Innan implementeringen av DAGIS-materialet fick daghemspersonalen utbildning om DAGIS-materialet, dess bakgrund och syfte, samt en andra session av utbildning ungefär halvvägs in i försöksperioden. Utbildning förbereder personalen till användandet av materialet och ökar chansen till lyckad intervention. Efter det första passet av utbildning för daghemspersonalen ordnades även ett möte för förmännen, där det bl.a. diskuterades hur stort stöd personalen kunde behöva för att bra komma igång med användningen av materialet. Då implementeringen hade börjat fick varje daghem besök av en koordinator som var med i planeringen av DAGIS-interventionen för att se hur daghemspersonalen kommit igång med materialet. (Ray, et al., 2019)

För att involvera familjen i interventionen gjordes det upp skilt DAGIS-material som skickades hem till familjerna. Materialet bestod av uppgifter som föräldrarna uppmuntrades göra tillsammans med sina barn där hemma. Familjerna fick även med jämna mellanrum, vid starten av varje tema, ett email som beskrev de teman som daghemspersonalen arbetade med tillsammans med barnen. Materialet som föräldrarna fick hem följde samma teman som behandlades på daghemmen. Dessutom var det meningen för personalen att ordna "aktiva eftermiddagar", vilka var tillfällen under eftermiddagar där personalen och barnen fick en chans att visa föräldrarna vad de arbetat med. Dessa gav även föräldrarna en chans att träffas och dela ideer och tankar om materialet sinsemellan och med daghemspersonalen. Under dessa eftermiddagar ordnade personalen aktiviteter enligt det tema som rådde, som barnen kunde delta i tillsammans med sina föräldrar. (Ray, et al., 2019)

Av de daghem som deltog i DAGIS-interventionen valdes 6 stycken för gruppintervjuer där personalen på daghemmet intervjuades. Före hela interventionen började hade all personal i försöksdaghemmen frågats hur motiverade de känner sig inför implementeringen av DAGIS-materialet via en enkät. Av de sex daghem som deltog i gruppintervjuerna efter interventionen hade personalen av två daghem sagt att de är väldigt motiverade inför implementeringen av DAGIS-materialet, personalen av två andra daghem hade sagt att de inte är motiverade och personalen i de två sista daghemmen hade en motivationsnivå som låg någonstans mittemellan. Under dessa gruppintervjuer ville man få reda på daghemspersonalens åsikter om DAGIS-interventionen och användningen av DAGIS-materialet, hurdana hinder och svårigheter daghemspersonalen stött på under implementeringen av DAGIS-materialet, samt hur de möjligtvis överkommit dessa. (Ray, et al., 2019).

5 DAGIS-materialet

Idéen bakom DAGIS-materialet var att det skulle ge daghemsbarnen resurser och kunskaper som kan bidra till att skillnaderna i barnens levnadsvanor orsakade av olika socioekonomiska status jämnas ut. Det är nämligen inte en realistisk tanke att man med ett program kunde ändra alla barns hemmiljö och uppväxt, men att implementera programmet till daghem där de flesta barn spenderar en stor del av sina dagar gör det lättare att nå barnen och möjligtvis där kompensera med de färdigheter som alla barn inte

lär sig hemifrån. Materialet skulle även bidra till att föräldrarna och daghemspersonalen skulle få resurser och kunskaper om de olika teman och hur de på bästa sätt kan stödja barnen i sin utveckling kring dessa teman.

DAGIS-materialet baserar sig på det internationella MindUp-programmet. Idéer till det material som handlar om hälsosamma levnadsvanor har tagits från olika material producerat av bl.a. Hjärtförbundet, Mannerheims barnskyddsförbund och rekommendationer för barns kost och fysisk aktivitet. Materialet är dessutom planerat enligt de lärandemål och utvecklingsområden som tas upp i Grunderna för planen för småbarnspedagogik, som lärare inom småbarnspedagogik också normalt bör följa. (Folkhälsans forskningscentrum & Helsingfors Universitet, u.å. b)

DAGIS-materialet består av fem olika temaområden. Dessa är: Hjärnan och självreglering, Mera motion i vardagen, Bli en modig smakare, Rimlighet i skärmtid och Måttligt med sött. Materialet inom varje temaområde har liknande uppbyggnad. Varje temaområde har skilt material till daghemmen och skilt material som skickas hem till föräldrarna. (Folkhälsans forskningscentrum & Helsingfors Universitet, u.å. b)

På daghemmet läser de i de flesta teman en lärorik saga och får hjälp av olika sagofigurer till att klara vardagliga situationer bättre. Materialet innehåller färdiga uppgifter som personalen på daghemmen gör tillsammans med barnen, samt tips om mera uppgifter, böcker att läsa etc. På daghemmet pysslar barnen vid det första temat en skattkista, i vilken de får lägga diamanter då personalen anser att barnet lyckats med något som har med temats inlärningsområden att göra. Detta kan handla om att t.ex. kunna kontrollera sina känslor i en konfliktsituation eller smaka på en ny grönsak. (Folkhälsans forskningscentrum & Helsingfors Universitet, u.å. b; Folkhälsans forskningscentrum, u.å. a)

I materialet som skickas hem till föräldrarna finns kunskapshöjande information om det rådande temat, sagan som barnen läst på daghemmet, ett bingo samt tips om hur föräldrarna kan ändra sina vanor där hemma för att nå en mera hälsosam levnadstil. Dessutom får föräldrarna ett email vid starten av varje tema med en massa tips om böcker, filmer, länkar som leder till nyttig information samt i vissa teman en påminnelse om hur viktiga rollmodeller föräldrarna är för sina barn. (Folkhälsans forskningscentrum & Helsingfors Universitet, u.å. b)

Daghemmet ordnar en aktiv eftermiddag vid varje tema med program som barnen och föräldrarna kan delta i tillsammans. Aktiva eftermiddagarna är även en möjlighet för föräldrarna att diskutera med daghemspersonalen och med andra föräldrar. Det är bra för barnet ifall föräldrarna och daghemmet har ett gott samarbete. Vid varje temaområde samlas material från det barnen pysslat under temat på daghemmets DAGIS-vägg. Då föräldrarna kommer efter sina barn kan de ta en titt på DAGIS-väggen för att se vad barnen sysslat med. (Folkhälsans forskningscentrum & Helsingfors Universitet, u.å. b)

5.1 Hjärnan och självreglering

Under temat Hjärnan och självreglering funderar barnen på hjärnfunktioner och känslor tillsammans med den Kloka Ugglan och Vakthunden. Hjärnan är programmerad till att reagera snabbt på saker, vilket sällan leder till önskade slutresultat. Vakthunden betar sig precis så, reagerar snabbt på situationer utan att tänka längre fram. Den Kloka Ugglan kan lugna ner sig och tänka över sitt beteende, samt hålla sina känslor i styr. Tillsammans med daghemspersonalen och den Kloka Ugglan övar barnen på att lugna ner sig och koncentrera sig på nuet för att klara av den nuvarande situationen på ett önskvärt sätt. Barnen lär sig om känslor, hur känslor känns och att namnge dem. Under detta tema får barnen pyssla egna Ugglor och Vakthundar. Barnen pysslar även en skattkista åt sig vart de kan lägga diamanter under hela interventionens gång. Diamanterna symboliserar situationer där personalen anser att barnet har lyckats med något som har med DAGIS-interventionens teman att göra. Vakthunden, kloka ugglan och skattkistan symboliserar delar i hjärnan som påverkar vårt beteende. (Folkhälsans forskningscentrum, u.å. a)

I DAGIS-materialet finns färdigt uttänkt verksamhet som passar teman. Under temat Hjärnan och självreglering finns det uttänkt fyra olika programpunkter. Första är att ha tre stunder längs med dagen, varje dag, för att lugna ner sig. För att få dessa till rutin kan det vara bra att göra dessa vid samma tidpunkt varje dag, tiden kring måltiderna kunde fungera bra för då måste barnen ha paus från sina egna lekar i alla fall. Personalen kan använda sig av ett instrumentjárn vid lugna stunderna enligt anvisningarna i DAGIS-materialet. Lugna stunderna fortsätter trots att temat i DAGIS-materialet ändras. (Folkhälsans forskningscentrum, u.å. a)

Andra programpunkten är att barnen får pyssla en burk åt sig själva som hjälper att lugna ner sig, en sådan som Vakthunden också skulle behöva. Barnen får använda sig av glitterlim och/eller annat som de blandar med vatten i en burk. Då burken skakas kan man se hur känslorna myllrar omkring i burken. Barnen funderar tillsammans med personalen hur man gör i hypotetiska situationer där känslorna myllrar inom en på samma sätt som de myllrar i burken. (Folkhälsans forskningscentrum, u.å. a)

Tredje färdiga verksamhetspunkten är att stanna upp och koncentrera sig på nuet. Vad hör barnen för ljud omkring sig? Hurdana föremål ser de, vilka färger har föremålen, hur känns olika saker? Hur känns olika känslor, då man t.ex. är väldigt trött eller väldigt hungrig? Som fjärde punkt finns att personalen tar in Vakthunden och den Kloka Ugglan i barnens vardag och funderar kring barnens reaktioner till situationer i vardagen. Hann Kloka Ugglan med i situationen? Barnen får även fundera på hur olika slags beteende påverkar andra människor omkring en. Som tips för övrig verksamhet inom temat nämns dockteater eller annan sorts rollekar samt diskussion med hjälp av känslkort. I DAGIS-materialet finns även färdiga boktips som har med temat att göra samt diskussionsämnen som kan tas upp med barnen. (Folkhälsans forskningscentrum, u.å. a)

DAGIS-interventionen vill gärna involvera föräldrarna i verksamheten. Inom detta tema, Hjärnan och självreglering, får föräldrarna en broschyr där fakta om hjärnan och självreglering är förklarad på ett enkelt sätt som gör det lätt för föräldrarna att tala om ämnet med sitt barn. Föräldrarna utdelas även tips om hur de kan tillsammans med sitt barn öva på självreglering där hemma. Dessutom uppmuntrar DAGIS-materialet daghemmet att ordna en föräldraeftermiddag med lite program på daghemmet. Föräldrarna får tillsammans med sitt barn gå en bana som är uppbyggd av punkter och vid varje punkt finns en rolig övning av eller ett sätt att röra sig. (Folkhälsans forskningscentrum, u.å. a)

På daghemmet bör man följa Grunderna för planen för småbarnspedagogik då man planerar vardagspedagogiken och även varje temaområden i DAGIS-materialet är planerat så att innehållet har ett samband med vad som står i Grunderna för planen för småbarnspedagogik 2016. I detta tema, Hjärnan och självreglering, stödjer verksamheten tänkande och lärande samt för barnen att ta hand om sig själva enligt det som står i Grunderna för planen för småbarnspedagogik 2016. Barnen får öva på att uppmuntra

varandra, komma på olika lösningar till situationer och att inte bli besvikna över misslyckanden. Personalen går igenom varför mat, vila, motion och mentala hälsan är viktigt för barnen, på ett sätt så att det är enkelt för barnen att förstå vad som talas om. Barnen får öva på känsloreglering och att känna igen olika känslor tillsammans med personalen. (Folkhälsans forskningscentrum, u.å. a)

5.2 Mera motion i vardagen

Under temat Mera motion i vardagen får barnen öva på olika sätt att röra sig och personalen diskuterar med barnen om en god balans mellan motion och skärmtid för att stödja hälsan. Barnen övar även på att noggrant lyssna på olika ljud och på vad andra säger. De får märka att lyssnande gör kommunikation med andra barn och med vuxna lättare. (Folkhälsans forskningscentrum, u.å. b)

Barn behöver få röra på sig och detta är det sätt som barn skakar av sig rastlöshetskänslan. Tillräckligt med motion bidrar till att hjärnan får tillräckligt med blod och syre för att barnen sedan ska kunna koncentrera sig. Koncentration är något som barnen behöver öva på mycket och en god koncentrationsförmåga bidrar till att det blir lättare för barnen att lära sig nya färdigheter. Goda färdigheter i koncentration gör det även lättare för den Kloka Ugglan att ta över kontrollen då det gäller beteende och reaktioner, som togs upp i föregående temat Hjärnan och självreglering. (Folkhälsans forskningscentrum, u.å. b)

Mera motion i vardagen -temat introducerar en till sagofigur, Kaneli, för barnen. Personalen introducerar Kaneli genom att läsa en saga som handlar om honom, och barnen får sedan pyssla en egen Kaneli åt sig. Sagan om Kaneli har två delar och personalen diskuterar om innehållet av båda delarna tillsammans med barnen. Kaneli är en gris-katt - liknande varelse som barnen får hjälpa och ge motionsråd till. Kaneli behöver nämligen roliga aktiviteter istället för att konstant titta på film eller spela videospel. Tillsammans med Kaneli får barnen hitta på en massa olika sätt man kan röra på sig både inne och ute och samtidigt lära sig nya kunskaper. Materialet innehåller ett roligt bingo som innehåller uppgifter och aktiviteter som barnen får utföra på daghemmet. Bland dem finns bl.a. att tvätta händerna medan man står på ett ben och att barnen själva ska göra en bana. Vakthunden och den Kloka Ugglan följer fortfarande med för att hjälpa barnen lösa konfliktsituationer i vardagen. Barnen får fortsättningsvis samla diamanter till sin skattkista

då de lyckas i vardagssituationer som behandlats i teman. (Folkhälsans forskningscentrum, u.å. b)

Till temat hör även övningar till aktivt lyssnande och granskande av omgivningen. Barnen får öva på aktivt lyssnande i form av olika lekar och spel med musik och roliga befallelser. Personalen kan öppna motionsjulkalendern av Neuvokas Perhe som finns på YouTube och öva på rörelserna som visas där tillsammans med barnen på daghemmet. Med att se på filmklippen övar sig barnen på att noggrant granska på hur rörelserna går till för att kunna göra lika. Barnen övar på noggrant granskande även i andra formers lekar och spel. (Folkhälsans forskningscentrum, u.å. b)

Tillsammans med personalen bekantar sig barnen med användningen av olika appar och spel och barnen får tillsammans med personalen dokumentera sina lekar på digitala program på ett ansvarsfullt sätt. Kaneli, som barnen själva pysslat, följer med i lekarna och barnen får visa till honom vad de lärt sig. I DAGIS-materialet finns en lång lista med tips på lekar och spel som personalen kan använda sig av inom detta tema. Det finns även en hel del färdigt uttänkta diskussionsämnen som personalen kan diskutera om tillsammans med barnen som har med temat att göra. (Folkhälsans forskningscentrum, u.å. b)

Vid varje tema får föräldrarna hem material och så är det också under temat Mera motion i vardagen. Föräldrarna får hem en broschyr som berättar om temat Mera motion i vardagen, sagan om Kaneli, vilken är den samma som barnen får höra på daghemmet, samt ett bingospel som ska uppmuntra föräldrarna att göra olika aktiviteter tillsammans med sina barn. Bingot som familjerna får hem innehåller andra uppgifter än de som finns i bingot på daghemmet. Som punkter i familjebingot finns t.ex. kuddekrig, att bolla med ballonger och att gå och simma tillsammans med familjen. Familjen kan även hitta på ett eget bingo för att sträva till att motionera mera i vardagen tillsammans som en familj. Dessutom tipsas familjerna att också använda sig av motionsjulkalendern av Neuvokas Perhe, den passar åt både barn och vuxna. Barnen får ta hem Kaneli som de själva pysslat och ha honom med i sina sysslor där hemma. Barnen kan sedan berätta på daghemmet vad allt de gjort tillsammans med Kaneli. (Folkhälsans forskningscentrum, u.å. b)

De färdigheter barnen får öva på under temat Mera motion i vardagen går enligt det som står i Grunderna för planen för småbarnspedagogik 2016 på många sätt. Verksamheten stödjer barnens tänkande och lärande, kunskaper i att ta hand om sig själv i vardagen och

övar på barnens informations- och kommunikationstekniska färdigheter. Barnen uppmuntras att uppmärksamma saker och händelser runt omkring dem samt till tillräcklig vardagsmotion för att understödja barnens inläring och koncentrationsförmåga. De utvecklar sitt språk med att benämna sådant de ser och hör då de aktivt betraktar sin omgivning. Barnen fortsätter i att utvecklas i självreglering och att känna igen känslor och introduceras även till den tekniska världen och till ansvarsfull användning av olika tekniska medel. Dessutom lär sig barnen olika sätt att röra på sig både på daghemmet och hoppeligen hemma med föräldrarna. (Folkhälsans forskningscentrum, u.å. b)

5.3 Bli en modig smakare

Under detta tema får barnen lära sig varför det är viktigt att äta hälsosamt. Barnen får experimentera med sitt lukt och smaksinne med att lukta och smaka på olika mat ingredienser och sedan beskriva dem. Under temat Bli en modig smakare får barnen bekanta sig med en ny sagofigur, Tiger Stjärnöga. Personalen läser en tvådelad saga åt barnen och diskuterar om innehållet. Med hjälp av sagan och Tiger Stjärnöga får barnen fundera på hur olika mat ingredienser luktar och smakar. Barnen övar sitt lukt och smaksinne och övar även på att beskriva de lukter och smaker de känner samtidigt som de uppmuntras att smaka på nya smaker. (Folkhälsans forskningscentrum, u.å. c)

Alla barn får pyssla sin egen Tiger Stjärnöga som får följa med i daghemmets matsituationer. Tillsammans med Tiger Stjärnöga bekantar sig barnen med t.ex. olika frukter och grönsaker som serveras på daghemmet. Hur ser frukten ut, hur doftar den, hur smakar den? Ändras smaken ifall barnen lägger fast ögonen? Barnen uppmuntras att modigt prova på nya smaker och lära sig att namnge dem. Smakar det sött, surt, saltigt, beskt? Då barnen t.ex. smakar på något som är surt kan de tillsammans med personalen fundera över vad annat som också smakar surt. Luktövningar kan även göras utanför måltiderna. Personalen kan förbereda burkar med olika ingredienser i som barnen kan lukta på, gissa vad det är, para ihop med bilder etc. Personalen på daghemmet kan använda sig av ett bingospel som passar temat, där det finns olika uppgifter som t.ex. att barnen ska laga eget smakvatten eller att de med förstoringsglas ska titta på nära håll hur en frukt eller grönsak ser ut. Sagofigurerna från tidigare teman följer fortfarande med och stödjer barnen i vardagliga situationer. Då barnen t.ex. modigt vågar smaka på något nytt eller lyckas med

något annat som övas inom temat får barnet fortsättningsvis samla på diamanter till sin skattkista. (Folkhälsans forskningscentrum, u.å. c)

DAGIS-materialet innehåller vid temat Bli en modig smakare tips på böcker som har med temat att göra samt färdiga diskussionsämnen att ta upp med barnen. Barnen kan tillsammans med personalen tänka över t.ex. vilka maträtter som är goda som varma/kalla, vilka barnens favoriträtter är, vad de luktar och hur de känns i munnen. (Folkhälsans forskningscentrum, u.å. c)

Efter att barnen fått öva på att använda sitt smak- och luktsinne genom övningar på daghemmet är det meningen att daghemmet ska ordna en eftermiddag då föräldrarna deltar i rolig verksamhet tillsammans med sina barn. Personalen lägger ut en bana som innehåller flera olika punkter där barnen tillsammans med sin förälder ska lukta, smaka eller känna på någon frukt eller grönsak som finns där. Barnen och föräldrarna får till slut tillsammans diskutera och fylla i en blankett där de skriver barnets favorit grönsak och frukt samt föräldrarnas favorit grönsak och frukt. Vid dessa föräldraeftermiddagar får föräldrarna en chans att diskutera tillsammans med andra föräldrar och personalen om temat eller annat som de funderar över. Dessa tillfällen är även bra för personalen att fråga föräldrarna ifall de provat på uppgifterna där hemma och om barnet talat om vad de gjort på daghemmet. (Folkhälsans forskningscentrum, u.å. c)

Vid starten av temat Bli en modig smakare får föräldrarna hem en broschyr gällande temat, tips om hur de där hemma enkelt kan öva på att smaka på grönsaker och frukter och lägga in mera grönsaker och frukter i måltiderna. Föräldrarna får även hem sagan om Tiger Stjärnöga som barnen läst om på daghemmet, och ett bingospel med olika uppgifter. Uppgifterna i bingospelet är olika från de som daghemmet använder i sitt bingospel. I bingospelet som skickas hem finns det bl.a. som uppgift att låta barnet välja frukter eller bär till efterrätt och att dekorera brödet eller tallriken med en bild gjord av frukter eller grönsaker. (Folkhälsans forskningscentrum, u.å. c)

Temat Bli en modig smakare stöder Grunderna för planen för småbarnspedagogik med att uppmuntra barnen att vara uppmärksamma om deras omgivning, i detta fall lukter, smaker och hur saker och ting känns, och lära barnen om hälsosamma levnadsvanor som hälsosam kost. Med matfostran strävar man till att barnen får en positiv inställning mot mat och nya smaker. Kunskaperna runt mat stödjer till hälsosam kost. Barnen lär sig att tänka längre och

tänka mångsidigare om saker och ting, t.ex. de lär sig så småningom att motivera varför de inte tycker om en viss maträtt istället för att bara konstatera att de inte gillar den. (Folkhälsans forskningscentrum, u.å. c)

5.4 Rimlighet i skärmtid

Under temat Rimlighet i skärmtid får barnen fundera över vad som är en bra balans mellan motion och skärmtid. Barnen känner på sin puls och lyssnar på sin andning. De känner även efter hur olika rörelser känns i kroppen. Barngruppen får tänka tillbaka på sagan om Kaneli som behövde hjälp till att hitta på andra sätt att spendera sin tid än att titta på film och spela videospel. Personalen kan antingen läsa upp sagan på nytt eller låta barnen försöka minnas hur den gick med hjälp av bilder. Personalen introducerar nya lekar och spel som får barnen att röra på sig. Barnen får pyssla en egen spelkontroller där varje knapp symboliserar en rörelse som barnen ska göra då man trycker på den. Barnen och personalen planerar tillsammans en bana och använder sig av sådana grejer som man kan hitta i de flesta hushållen. Då barnen går genom banan ska de vid olika punkter göra rörelser eller ställningar som de själva ha fått vara med och planera. Då barnen rör sig får de fundera på hur rörelserna känns i kroppen, och i vilka delar av kroppen en viss rörelse känns mest. (Folkhälsans forskningscentrum, u.å. d)

Barnen idag växer upp i den digitala världen och apparater av olika slag hör till deras vardag på ett eller annat sätt. Men hur var det förr i tiden innan man hade en telefon eller en xbox? Hur har barnens föräldrar och mor- och farföräldrar lekt då de var små? Personalen på daghemmet diskuterar dessa saker tillsammans med barnen och lär dem leka traditionella utelekar på gården. Genom DAGIS-materialet får personalen tips på olika tilläggsuppgifter som kan användas vid en bana, balansövningar och rörelser som kräver lite mera funderande och tänkande av barnen. (Folkhälsans forskningscentrum, u.å. d)

Under de dagliga stunderna för att lugna ner sig, som introducerades i första temat Hjärnan och självreglering och som fortsatt vara en del av rutinerna på daghemmet också under alla andra teman, får barnen fundera på sin andning, hur andningen känns då kroppen är lugn och också prova hur andningen känns efter påfrestning eller om man blir riktigt arg eller upphetsad i någon situation. Hur kan man göra för att i sådana situationer få andningen att bli lugn igen? Samma sagofigurerna som barnen introducerats till i tidigare teman är

fortfarande med som stöd för att hjälpa barnen att klara av vardagliga situationer vid t.ex. måltider eller med att behärska sina känslor. (Folkhälsans forskningscentrum, u.å. d)

Under detta tema, Rimlighet i skärmtid, får föräldrarna hem en broschyr som berättar vad barnen gjort under temat på daghemmet och förklarar varför det är viktigt att begränsa barnens skärmtid. I DAGIS-materialet för föräldrarna finns det tips för hur de enkelt kan begränsa skärmtiden. Familjen får även i detta tema hem ett bingospel som bl.a. innehåller uppgifter som att ha en lugn stund under en timmes tid innan läggdags utan skärmar, att ha en skärmfri dag med hela familjen och att gå ut på en utfärd i naturen tillsammans med hela familjen. Daghemmet ordnar en föräldraeftermiddag med en bana som barnen varit med och planera. Första punkten i banan är en balanseringsuppgift som barnen planerat och vid varje punkt efter denna görs en ny aktivitet eller rörelse. Föräldrarna och barnen gör banan tillsammans. Till sist får föräldrarna fundera över vad de tyckte om att leka då de var barn. Lekarna skrivs ner på lappar och används sedan som ideer av lekar som barnen och personalen kan leka tillsammans ute på gården. (Folkhälsans forskningscentrum, u.å. d).

Temat Rimlighet i skärmtid behandlar ganska långt samma områden inom Grunderna för planen för småbarnspedagogiken som de föregående teman, med att lära barnen hälsosamma levnadsvanor, introducera dem till ansvarsfull användning av informations- och kommunikationsteknologi, att uppmärksamma sin omgivning och vad som finns där. Dessutom tangerar detta tema även kunskaper som att lära sig om olika kroppsfunktioner, öva på balansen och tänka på dåtid, nutid och framtid på barnens nivå. (Folkhälsans forskningscentrum, u.å. d)

5.5 Måttligt med sött

Måttligt med sött är det sista temaområdet i DAGIS-interventionen. Under temat Måttligt med sött får barnen fortsätta med att smaka på nya smaker, speciellt på nya grönsaker och frukter, som de redan påbörjade i temat Bli en modig smakare. Barnen lär sig även att förhålla sig öppet och positivt till nya saker. För att kunna förhålla sig öppet till nya saker betyder det att barnen behöver lära sig betrakta situationer ur olika perspektiv. Sagan om Tiger Stjärnöga tas upp igen antingen så att personalen läser den på nytt eller så att barnen tillsammans med personalen försöker komma ihåg hur den gick med stöd av bilder. Sagan

behandlas på nytt och denna gång försöker barnen tillsammans med personalen fundera över situationen ur alla sagofigurers perspektiv. Vad tänkte sagofigurerna på, hur kände de sig? Förhåll sig sagofigurerna öppna för nya situationer? I hurdana situationer är det bra att förhålla sig öppet? (Folkhälsans forskningscentrum, u.å. e)

I sagan om Tiger Stjärnöga ordnar den kloka Ugglan ett knytkalas till alla sina skogsdjursvänner i picnic form. Barnen håller också knytkalas på daghemmet, de får ta med sig grönsaker och frukter hemifrån. Innan de äter upp det de hämtat ska de dekorera en tallrik med frukterna och grönsakerna, då blir de trevligare att äta. Personalen uppmuntrar barnen att betrakta mat ur en positiv synvinkel, att märka sådan mat som har fina färger och är god istället för att koncentrera sig på de maträtter barnen inte tycker om. Tiger Stjärnöga följer med i matsituationerna på daghemmet och stödjer barnen. De övriga sagofigurerna följer också med på daghemmet och hjälper barnen klara av olika situationer på ett önskvärt sätt. (Folkhälsans forskningscentrum, u.å. e)

Verksamhet som är planerat till att användas under temat är bl.a. att öva på att känna igen och visa olika känslotillstånd, tänka över sina egna framsteg i matsituationer och pyssla en egenbild av sina diamanter som barnen samlat under hela DAGIS-interventionens gång. Personalen försöker visa ett känslotillstånd och barnens uppgift är att avgöra ifall visaren är optimistisk eller pessimistisk. Barnen kan även fundera över hypotetiska situationer och hur man förhåller sig till den om man är optimistisk eller pessimistisk. Barnen och personalen funderar tillsammans på vilka alla nya smaker de vågat smaka på tillsammans med Tiger Stjärnöga och vad allt barnen ännu skulle vilja smaka på. Barnen får fundera på hur man kan hjälpa sina kompisar att bli modiga med att smaka på nya smaker. I slutet av temat får varje barn rita en bild på sig själv och limma fast de diamanter de samlat under hela interventionens gång runt sin bild. Även under detta tema erbjuder DAGIS-materialet tips för böcker och diskussionsämnen samt mera aktiviteter som personalen kan använda sig av i vardagen på daghemmet. (Folkhälsans forskningscentrum, u.å. e)

Föräldrarna får i temat Måttligt med sött hem en broschyr med fakta om hur mycket tillsatt socker som är gömt i produkter som köps hem till många barnfamiljer. Föräldrarna får tips om hur de enkelt kan skära ner på deras barns sockerintagning. Dessutom följer ett bingo med olika uppgifter gällande temat. Som punkter i bingo finns t.ex. att tillreda en hälsosam smoothie tillsammans med barnet, att lägga undan godsaker som finns i hemmet så att de

är gömda från barnen och att byta ut smaksatt yoghurt till smaklös som man sedan kan smaksätta med t.ex frukt. Daghomet ordnar en föräldraeftermiddag där föräldrarna tillsammans med barnen får fira barnens framgångar under DAGIS-interventionen. Tillsammans får de pyssla en krona åt barnen som sedan dekorerar med diamanter som barnen samlat under interventionens gång. Föräldrarna och barnen går en bana som punkter är planerade till att ha med temat att göra. (Folkhälsans forskningscentrum, u.å. e)

Temat Måttligt med sött tar upp områden inom tänkande och lärande, kommunikation och uttryckande samt att ta hand om sig själv, vilka poängteras i Grunderna för planen för småbarnspedagogik 2016. Barnen uppmuntras att stödja andra och att glädjas över sina framgångar. Barnen lär sig att komma på olika lösningar till situationer och att inte bli besvikna vid misslyckanden. Med pedagogiken stödjer personalen barnen att förhålla sig öppet till framtiden och att känna igen levnadsvanor som främjar hälsan. Vid lugna matsituationer lär sig barnen goda bordvanor och kan tillsammans med personalen betrakta maten, hur det ser ut, luktar och smakar. Sånger, ramsor och diskussion om mat stärker barnens matordförråd. (Folkhälsans forskningscentrum, u.å. e)

5.6 Tillgängligheten av materialet

Allt DAGIS-material finns tillgängligt på DAGIS-projektets egna DAGIS-sidor: daxis.fi. Materialet är gratis och kräver ingen inloggning. I skrivande stund (maj 2021) finns materialet endast på finska, men översättningen till svenska är på gång. På DAGIS-sidorna finns vid sidan av DAGIS-materialet även en hel del annan information. Där hittar man allmän information om DAGIS-projektet, alla artiklar och avhandlingar som publicerats om projektet samt en DAGIS-blogg. I DAGIS-bloggen finns mångsidigt med blogginlägg som handlar om DAGIS-projektet och om hälsosamma levnadsvanor hos barn.

Efter interventionen åren 2017-2018 har forskningsgruppen inte ordnat nya implementeringar av materialet i andra daghem. Om försöksdaghemmen fortsatt använda sig av materialet eller om något annat daghem på egen hand börjat använda sig av materialet finns det ingen information om.

6 Insamling av data

Datat som analyseras i detta examensarbete är inte insamlat mig själv. Datat samlades in år 2018 som en del av insamling av data till hela DAGIS-projektet. Ideen till detta examensarbete är ett resultat av diskussioner mellan mig själv och Carola Ray på Folkhälsan under hösten 2020. Denna analys är inte orsaken till att DAGIS-projektet uppkom och inte heller orsaken till att gruppintervjuerna med personalen hölls. Orsaken till att DAGIS-projektet blev till var att forskningsgruppen ville forska i daghemsbarns levnadsvanor och hur levnadsvanorna är påverkade av deras socioekonomiska status, samt utveckla ett material att användas i daghem, som strävar till att jämna ut skillnaderna i levnadsvanorna orsakade av socioekonomiska skillnaderna.

Intervjudatat samlades in av DAGIS-projektets arbetsgrupp genom att använda kvalitativ forskningsmetod där personalen intervjuades i gruppintervjuer. Intervjuaren frågade alla grupper samma fråga i början av intervjun, men följdfrågorna var modifierade enligt vad gruppen hade svarat tidigare. Intervjuerna är alltså alla olika och koncentrerar sig kring lite olika områden gällande DAGIS-materialets implementering. Första frågan var att grupperna fritt skulle berätta vad de kommer att tänka på först då de tänker på DAGIS-interventionen. Detta var en väldigt öppen fråga och det var gruppen som med sina svar styrde åt vilket håll intervjun sedan riktade sig.

Personalen på daghemmen hade innan interventionens början fyllt i ett frågeformulär gällande temaområden i DAGIS-materialet, vad personalen redan vet om dem och hur personalen fungerar på deras daghem. Den sista frågan i frågeformuläret var hur trovärdigt det är att personalen på daghemmet kommer att kunna förverkliga DAGIS-materialets användning på skalan 1-10. Efter interventionen tittade man tillbaka på denna blankett och den sista frågan för att utgöra hur motiverade personalen på daghemmen hade sagt sig vara innan interventionens början. De 6 daghem som valdes för att intervjuas hade inte blivit tvingade till intervjun utan de hade alla gett sitt tillstånd i skriftlig form för att bli kallade till gruppintervju.

Daghemmen som intervjuades representerade 3 olika motivationsnivåer. 2 av daghemmen hade innan interventionens början sagt sig vara motiverade inför användandet av DAGIS-materialet, medan 2 av dem hade sagt sig inte vara motiverade. De sista 2 daghem låg i motivationsskalan någonstans i mitten, men dessa två intervjuer

kommer inte att betraktas i detta examensarbete av den orsaken att man inte kan placera dessa daghem i någon ända av motivationsskalan. Ifall dessa daghem betraktades i analysen vore det väldigt svårt att skilja åt åsikterna enligt motivationsnivån.

I planeringen av intervjuerna och frågorna som ställdes där användes en lista faktorer som kunde antingen motivera eller fungera som ett hinder för implementeringen av DAGIS-materialet. De faktorer som listades var; personalen, arbetstid, föräldrarna, daghemmens utrymmen både inne och ute, årstid, kommun och hela samhället. På samma beaktades även relationerna mellan de parter som på något sätt var med i interventionen, relationerna mellan förmännen, personalen, föräldrarna och barnen.

7 Metoder

Eftersom examensarbetet består av en analys av redan insamlat data är det inte jag själv som samlat in datat för examensarbetet. Den kvalitativa forskningen, intervjun med personalen på försöksdaghemmen, gjordes under månaderna maj och juni år 2018 strax efter DAGIS-interventionen. I examensarbetet analyserar jag intervjuerna, som är renskrivna och innehåller allt som sagts på intervjuerna.

I detta examensarbete har Ad Hoc-tolkning använts som dataanalysmetod. Ad Hoc-tolkning består av flera olika metoder kombinerat. I detta examensarbete består det av kategorisering och sambandssökande. Innehållet i intervjuerna kategoriseras först i kategorier. Här används kategorier enligt då någon nämnt om; något som var bra, något som var dåligt, hinder som de stött på och lösningar på hindren ifall de överkommit dem. Kategoriseringen i sig kommer inte att skrivas ut i detta examensarbete, utan det fungerade som ett redskap som jag använt i bakgrunden.

Då kategoriseringen var gjord följde sambandssökandet. Samband söktes mellan kategorierna och motivationsnivån. Jag analyserade ifall en viss motivationsnivå bidrar till att daghemspersonalen har vissa åsikter om materialets implementering, eller som rubriken på examensarbetet säger, ifall personalens motivationsnivå påverkar DAGIS-interventionens förverkligande.

Eftersom frågorna i intervjun var väldigt öppna innehöll svaren det som personalen kom att tänka på i stunden. Om jag själv skulle ha planerat intervjufrågorna för intervjuerna i

syfte att använda dem till denna analys skulle jag ha ställt fler frågor och frågor som man inte kan svara riktigt så brett på jämfört med svaren i intervjuerna. Jag skulle ha frågat för varje tema skilt vad personalen tyckte om temat och om materialet samt hurdana saker de förverkligade temavis. Första frågan som intervjuaren nu hade var att berätta fritt om vad personalen kommer att tänka på då de tänker på implementeringen av DAGIS-materialet. Svaret till en sådan fråga kan vara vad som helst. Det var en bra fråga att börja med, men följdfrågorna berodde på vad personalen hade svarat och därför tangerar personalens intervjuer till en stor del väldigt olika områden kring DAGIS-interventionen.

8 Analys

I detta kapitel analyseras det som blivit sagt under intervjuerna. Det finns en möjlighet att det finns många samband mellan vad personalen tycker och tänker om materialet och mellan vad de gjorde under implementeringen, men att dessa saker helt enkelt inte kommer fram i intervjuerna. Dessa möjliga samband tas inte med i resultaten i detta examensarbete eftersom jag inte vet om deras existens.

Analysen är subjektiv och baserar sig på mitt personliga perspektiv av hur ett samband ser ut och hur intervjuaren förstås då de läses. Intervjuerna är nerskrivna ordagrant enligt vad som sades under intervjuerna. Av de skrivna dokumenten kan man inte tyda vem av personalen som säger vad. Då någon frågar personalen, vem som helst av dem, talar, är detta utmärkt som "H". Det går alltså inte att följa med enbart en persons åsikter och tankar. Då man läser intervjuerna representerar det som sägs åsikten av alla dem som var på intervjun och inte bara den enskilda personen. På intervjuerna står inte heller vilket daghem personalen kommer från.

Att analysera intervjuer som inte följer samma struktur i sambandssökningssyfte är väldigt svårt. Det som var svårast var att hitta ämnen som nämndes i alla intervjuer, speciellt då ordningen i vilken samtalsämnena kom upp var väldigt olika. Som analyserare kan det kännas svårt att hitta faktorer som bildar samband då det finns en massa saker som det nämns om bara i en intervju och inte i de andra. Dessutom förekom det ofta situationer där personalen från samma daghem hade olika åsikter.

8.1 Gemensamma samtalsämnen

I detta kapitel kommer jag att ta upp de samtalsämnen som det pratades om under gruppintervjuerna med personalen på försöksdaghemmen, och försöker hitta liknelser i samtalsämnena och åsikterna om implementeringen. För att inte behöva skriva ut personalen från "de daghem som ansåg sig vara motiverade innan implementeringens början" kallar jag dessa daghem för DK1 (Dagiskategori 1) och de daghem där personalen inte ansåg sig vara motiverade innan implementeringens början för DK2 (Dagiskategori 2).

8.1.1 Dagiskategori 1

Ämnen som diskuterades i båda intervjuerna med personalen från DK1:

- Sagorna visades som teaterföreställning
- Första temat, hjärnan och självreglering
- Sagofigurerna
- Dåligt samvete av att inte kunna förverkliga mer
- Fortsatt användningen av materialet

Personalen från DK1 hade båda berättat sagorna en eller flera gånger genom en teaterföreställning. Teatern hade ordnats som bordsteater eller som dockteater för barngruppen. Både barnen och den övriga personalen i gruppen hade gillat föreställningarna. Även de barn som normalt har lite svårt med koncentrationen orkade följa med hela teatern.

I dessa daghem ansåg personalen att det första temat, hjärnan och självreglering, var ett väldigt bra tema. Innehållet ansågs viktigt att behandla tillsammans med barnen, och detta är något som rent konkret går att öva på på daghemmet eftersom det under dagarna kommer flera situationer där självreglering behövs.

"Tää itsesäätelytoidot on mun mielest ihan hyvä juttu, koska se kohdistuu suoraan niihin tilanteisiin täällä päiväkodissa ja me voidaan niihin ihan sataprosenttisesti siinä mielessä vaikuttaa, et me ei olla muitten toimijoiden armoilla".

Personalen berättade att barnen förstätt ideen med Kloka Ugglan och Vakthunden. Då personalen hade använt sig av situationstolkning med hjälp av sagofigurerna hjälpte detta barnen i många vardagliga situationer. Flera barn tog även aktivt själv med Kloka Ugglan

och Vakthunden i sin vardag och talade om dem hemma. I jämförelse med de andra teman ansågs temat om självregleringen vara det område som personalen på daghemmet mest kan påverka barnens kunskaper och färdigheter i.

Vid sidan av den Kloka Ugglan och Vakthunden ansågs även de andra sagofigurerna ha bra roller och vara roliga.

“Tosi mielenkiintoset roolit, mihin lapset tarttu, joku Possukissa Kaneli, vähän semmonen absurdi. Ja he on ihan ja naureskelee.”

Enligt personalen från DK1 såg figurerna roliga ut, hade roliga namn och sagorna hade även andra lustiga ord och situationer som barnen hade tyckt om.

“Lapset helposti lähtee mukaan siihen vitsailuun, että olipas se nyt, pelkkää pillimehuu”.

Då det fanns lite humor i sagorna fungerade det som en bra bas för barnen att klara av vissa vardagliga situationer med humor också.

Personalen på dessa daghem kunde inte förverkliga allt material som fanns bland DAGIS-materialet. Daghemmen hade lite olika tekniker i hur de valde vilket material som de förverkligade och vilket som de lämnade bort, men gemensamt i dessa situationer var att personalen i båda intervjuerna uttryckte att de fick lite dåligt samvete av att inte kunna förverkliga mer av materialet.

I intervjuerna med personalen från DK1 diskuterades även användning av materialet efter implementeringen. Det ena daghemmet sade att de har talat om att hålla ett år DAGIS hela året. Materialet var enligt dem så brett och det fanns så mycket av det att man kunde använda det som den huvudsakliga pedagogiken under ett år. Det andra daghemmet sade att det nog fanns flera punkter i materialet som fungerade bra och som kommer att användas även i fortsättningen.

Övriga samtalsämnen som det talades om i båda intervjuerna var bl.a.; början av implementeringen, lugna stunderna, väljandet av material, känslorburkarna, diamanterna, klarheten i materialet, repetitionen och föräldrarna. Orsaken till att dessa ämnen inte öppnades upp ovan är att de antingen var sådana samtalsämnen som personalen från de två daghemmen hade olika åsikter om eller sådana som tas upp lite senare i texten. Det

som personalen från DK1 sade om de ämnen de inte var av samma åsikt om är inte relevant i detta examensarbete.

8.1.2 Dagiskategori 2

Ämnen som diskuterades i båda intervjuerna med personalen från DK2:

- Föräldraeftermiddagar/-förmiddagar
- Ett barn som haft svårigheter med ätande
- Spelproblem
- Skolningen och början på implementeringen
- Repetitionsdelen

Personalen i DK2 berättade under intervjuerna att de föräldraeftermiddagar/-förmiddagar som de ordnat allmänt sett fungerat bra. Föräldraeftermiddagarna/-förmiddagarna ordnades inte vid varje tema men båda daghemmen hade ordnat ett tillfälle vid farsdagen och de flesta pappor hade deltagit. Detta var enligt personalen lyckade tillfällen.

I båda intervjuerna med personalen från DK2 talade personalen om ett barn som förr haft väldigt stora svårigheter med ätandet och smakandet.

“Varsinki pojilla on niin pelottavii ne vihannesten ja marjojen maistelu, ni just sen rohkeuden kautta”.

Ett barn ur båda daghemmen har enligt personalen fått mycket hjälp och stöd från temat Bli en modig smakare och har efter implementeringen ätit väldigt duktigt och vågat smaka på nya rätter och grönsaker.

“Kyl mä ny niin rohkee olen, et mä ton pienen kurkkusuikaleen uskalla maistaa”.

Personalen av båda dessa daghem nämner även att de i sina barngrupper har barn som redan i ung ålder, vid 5 år, har spelproblem. Personalen upplevde inte att de på daghemmet kan göra så mycket åt saken men tänkte att materialet som skickades hem kanske kunde väcka upp föräldrarna lite grann till att märka problemet och ta itu med det.

“Eikä heijän tv: katselemiseen, täällä ei katota mitään, ei voi vaikuttaa mitä he kotona tekkee”.

I en av intervjuerna berättades att materialet nog hade hjälpt åtminstone en familj att hitta bättre rutiner för skärmtid.

Personalen berömde även skolningen som hölls före implementeringen, den var enligt personalen väldigt bra och motiverande. Skolningarna ansågs väldigt bra och de som skolade fick beröm, men det var flera i personalen som blev intervjuade som tyckte att den första skolningen hölls för sent.

“Se oli kyl hurja sillon syksyl, kun oli se koulutus, ja sit oli pam! Tää alotetaan heti”.

Personalen önskade mera tid mellan skolningen och själva starten av interventionen, för att ha tid att gå igenom materialet noggrannare och förstå det bättre själv. Personalen i båda daghemmen beskrev att de i början av implementeringen kände sig väldigt osäkra över materialet och inte riktigt visste var de skulle börja.

“Se tuntus hirveen vaikeelta se ensimmäinen jotenki, niist aivolohkoist ja aivoista hippopota... mist niist kaikis puhuttiin, tuntu et huu, nyt menee yli”.

I dessa daghem tyckte personalen att repetitionsdelen, d.v.s. de två sista teman kunde ha lämnats bort helt. De tyckte att implementeringen blev för lång och det enligt dem blev jobbigt för både personalen och barnen mot slutet. Också föräldrarna hade reagerat på att det bara fortsätter och fortsätter att komma material. Allt som allt var det egentligen 3 av de 4 daghem av vilka intervjuerna analyseras som var av den åsikten att det blev väldigt trögt mot slutet och att personalen tappade motivationen. Det daghem som inte hade sagt att implementeringen var för lång, ett av de daghem där personalen sade sig vara motiverade, poängterade att repetition är bra och viktigt.

“Toisto on kuitenkin tärkeetä. Toisto, toisto, toisto, ni se rupee jossain kohtaa, kaikki hokaa sen ja se rupee palvelee sitä hommaa”.

Trots att repetitionen är viktig sade de att implementeringen nog började kännas lite jobbig mot slutet.

Övriga samtalsämnen som det talades om i båda intervjuerna med personalen från DK2 var bl.a. ; lugna stunderna, föräldrarna, temat Bli en modig smakare, tid att gå igenom materialet, pysslandet av sagofigurerna och sagorna. Orsaken till att dessa ämnen inte öppnades upp ovan är att de antingen var sådana samtalsämnen som personalen från de två daghemmen hade olika åsikter om eller sådana som tas upp lite senare i texten. Det som personalen från DK2 sade om de ämnen de inte var av samma åsikt om är inte relevant i detta examensarbete.

8.1.3 Gemensamma tankar om implementeringen

Alla fyra daghem vars intervjuer analyseras i detta examensarbete tyckte att lugna stunderna fungerade bra i de allra flesta barngrupperna. Dessa hölls som en rutin i daghemmen under hela DAGIS-interventionen och fortsatte som en del av vardagen i vissa grupper fast interventionen tog slut. Instrumentjärnet som man enligt instruktionerna kunde använda vid lugna stunderna fungerade generellt väldigt bra. Stunderna var omtyckta av både barnen och av de vuxna i personalen. Lugna stunderna bidrog till att t.ex. matsituationerna gick till lugnare då lugna stunden hölls just innan barnen skulle äta.

I alla fyra daghem där personalen intervjuades hade temat Bli en modig smakare, och speciellt uppgifterna där barnen fick lukta och smaka på en hel del grönsaker och frukter, varit väldigt omtyckta. Detta var ett temaområde som daghemmen enligt personalen satsade ganska mycket på. En barngrupp hade tillsammans med de vuxna på daghemmet gått till butiken för att köpa frukter att smaka på. Barnen hade tyckt att det var väldigt roligt och lite speciellt att gå till butiken med gruppen på daghemmet.

Materialet var allmänt omtyckt av personalen och det ansågs vara väldigt noggrant planerat.

“Tosi hyvää matskuu”.

Temat om skärmtid var dock det minst omtyckta temat och flera av daghemmen berättade att de inte förverkligade så mycket av materialet inom detta tema. I något daghem hade de flera i personalen som var äldre och inte själva var värst bekanta med olika digitala apparater och därför inte kunde lära barnen om dessa.

“Meil on talos kaikki vähän sillai vanhemman olosia ihmisiä, et ei o. Se ei oo ittellekä semmonen juttu”

“Kaikki mikä oli yhtään tietotekniikkaan viittaavaa, me jouduttiin karsii pois, koska meil ei ryhmäs ollu kenelläkään semmost osaamista”.

Temat ansågs i allmänhet tangera ett område som inte personalen på daghemmet kan påverka. Barnen har inte skärmtid på daghemmen, detta sker hemma.

Sagorna och sagofigurerna fick mycket beröm och både barnen och personalen gillade sagorna och sagofigurerna.

“Satujen kautta ne hahmot tuli lapsil tosi tärkeiks”.

I någon enstaka barngrupp i det ena daghemmet där personalen ansåg sig vara motiverad hade barnen inte riktigt förstått sig på sagofigurerna eller orkat lyssna på sagorna till slut. I denna barngrupp önskade de mera bilder bland texten i sagorna. Barnen här hade varit lite förundrade då sagofigurerna på bilderna såg annorlunda ut än sagofigurerna som daghemmen hade fått som mjukisdjur. Förutom denna enstaka barngrupp hade sagorna varit väldigt omtyckta.

8.1.4 Utvecklingsförslag

Under intervjuerna uttrycktes det flera gånger att det var svårt att hitta tid för DAGIS-materialet eftersom verksamheten för året redan var planerat. Det var många av personalen på daghemmen som kommenterade att det var mycket bra material som blev oanvänt för att det helt enkelt inte fanns tid.

“Vaikka oli valmiit ohjeet, ni aika paljon se kuitenkin vei sitte aikaa, että sä tutustut niihin ohjeisiin... Et ajallisesti siinä ei kuitenkaan ehkä sil tavalla säästännyt”.

Vilka material som personalen valde att använda påverkades främst av vad de ansåg att var mest sannolikt att fungera i barngruppen och vilket material som passade bra med gruppens och daghemmets andra planer.

Personalen på daghemmen hade olika tips på hur situationen kunde lösas i fortsättningen. Materialet kunde delas ut till daghemmen redan tidigare, antingen redan under terminen före den termin som implementeringen börjar i, eller riktigt i början av samma termin. På detta sätt kunde personalen lättare planera in DAGIS-materialet i den vardagliga pedagogiken och undvika att DAGIS-materialet blir extra material att användas under ett redan fullt planerat verksamhetsår.

“Jos me oltais saatu tää DAGIS, ja sit lähetty mieltii syksyy, ni me oltais pystytty vielä paremmin viemään sinne meidän arkeen, koska nyt se piti vähän sopeuttaa sinne kuitenkin meidän muihin suunnitelmiin, jotka sit jo oli siel olemas”.

Den största delen av personalen som intervjuades skulle gärna få allt material på en gång, detta underlättar också planeringen.

“Ne materiaalit tuli tipottain. Mut ei olis välttämät huono semmonen kokonaisuus”.

Det kom också flera olika slags tips på tiden av implementeringen. Personalen på ett av DK2-daghemmen tyckte att implementeringen kunde vara kortare än de 5 månader som det

nu var. De tyckte att det blev för långt och att allas motivation tog slut på slutändan av implementeringen.

”Loppuu kohden rupes hiipuu”.

Flera av daghemmen poängerade att verksamheten på daghemmet ser mycket annorlunda ut i maj då t.ex. förberedelserna inför vårfesten pågår och att det då finns mycket mindre tid att sätta på projekt. Personalen på ett av DK1-daghemmen hade trots detta tyckt att det nog kunde vara bra om DAGIS-implementeringen fortsatte under hela året, eftersom det då fanns mera tid att lägga på de olika temaområden.

”Et se ois jotenki siel arjes sillain, jotenki ihan mukana, et tavallaan se ois luonteva osa sitä ja siihen ois hyvin aikaa. Et kyl mä ehkä jatkaisin molemmist päistä”.

8.2 Hinder och lösningar

I detta kapitel kommer jag att ta upp de hinder och lösningar som framgår från intervjuerna. För att inte behöva skriva ut personalen från “ett av de daghem som ansåg sig vara motiverade innan implementeringens början” kallar jag dessa daghem DK1-1 och DK1-2 (Dagiskategori 1 daghem nummer 1 och dagiskategori 1 daghem nummer 2). De daghem som inte ansåg sig vara motiverade innan implementeringens början kallar jag DK2-1 och DK2-2 (Dagiskategori 2 daghem nummer 1 och dagiskategori 2 daghem nummer 2).

8.2.1 Dagiskategori 1 daghem nummer 1

Personalen på DK1-1 berättade att de hade så fullt upp med annat program planerat för året att det därför var svårt att få med DAGIS-material, men de löste det med att i början av varje tema hålla ett personalmöte för att tillsammans fundera ut vilka delar av materialet de kunde förverkliga och vad de kunde samarbeta med. T.ex. lagade de en gemensam punkt för lukt- och smakburkar där varje grupp fick gå i tur och ordning. För dem fungerade det bra att dela uppgifter mellan personalen i varje barngrupp. De funderade även att året efter dra DAGIS-materialet som sådant under hela året, och på så sätt kunna använda allt det material som de inte hann med under implementeringen.

För barnen på DK1-1 blev diamanterna viktiga och de försökte aktivt samla på dem. Personalen hade i början av implementeringen lite svårigheter med diamanterna eftersom det tog så mycket tid att klippa ut och skriva kommentar i varje diamant för varje barn i barngruppen.

“Se on kuitenkin 20 kertaa ku sä leikkaat niitä timantteja, se ei oo mikään ihan neliö tai ympyrä. Ja sit kirjottaa viel siihen, ni se vie ajan pois taas lapsilta”.

De bestämde sig därför till att hellre ge ut diamanter individuellt åt barnen då de gjort något riktigt duktigt eller klarat en situation suveränt, och inte längre dela ut dem åt hela barngruppen varje dag.

“Siit tuli meiän kokemuksen mukaan viel arvokkaampi siit timantista, et oikeesti ne oli semmosii arjes tapahtuvii, et nyt mä huomasiin, että nyt, nyt”.

Som en verksamhetspunkt fanns att barnen skulle få pyssla egna sagofigurer av ärtpåsar. Personalen på DK1-1 förklarade att detta inte var så enkelt. Det var svårt att få limmet att fastna i ärtpåsen och det man limmade fast lossnade lätt. En barngrupp där det fanns 5 och 6-åriga barn hade själva fått planera hurdan figur de vill laga och sytt egna figurer av tyg. Detta skulle dock knappast fungera med mindre barn. En grupp hade försökt rita på ärtpåsarna med tygtusch men det hade inte riktigt synts.

Barnen i en grupp i DK1-1 hade blivit lite förundrade över varför sagofigurerna på bilderna i sagan och sagofigurerna som mjukisdjur som daghemmen hade fått såg olika ut. Detta gick det inte att göra så mycket åt. I intervjun berättade personalen att deras daghem redan tidigare varit med i flera olika projekt och att de haft lite liknande verksamhet som daghemmen uppmuntrades ha i temat “Mera motion i vardagen”. Personalen hade därför lämnat ogjort en del uppgifter eftersom de redan tidigare gjort liknande saker.

I DK1-1 hade assistenterna känt sig lite utanför eftersom de inte varit med på skolningen och inte visste så mycket om implementeringen. Personalen förklarade att de inte heller riktigt haft tid att skola assistenterna till användandet av materialet trots att de kände att det kanske var på deras ansvar att göra det. Det kom några knepiga situationer, för fastän föräldrarna allmänt inte frågade mycket om implementeringen frågade de såklart sina få frågor av assistenterna som då inte kunde svara på föräldrarnas frågor.

“Mun mielest oli hassuu, et nyt ei ollu avustajat”

“He oli tosi ulkopuolisia”

Personalen från barngruppen med de minsta barnen hade heller inte varit med på skolningen så de hade i sin tur känt sig lite utanför på personalmötena då det planerades DAGIS-verksamhet och då de andra grupperna förverkligat det de planerat.

”Mä ajattelin meidän pienten ryhmää, joka kuitenkin oli sit meidän yhteisis tapahtumis esimerkiks mukana, et heil olis ollu se henkilökunnal se pohja, et ai tää on tämmönen juttu”.

Fastän personalen hade försökt ta med personalen i barngruppen med de minsta barnen så gott de kunde tyckte de att det inför fortsättningen vore viktigt att all personal på daghemmet skulle få delta i skolningen.

8.2.2 Dagiskategori 1 daghem nummer 2

I DK1-2 nämner personalen att de haft mycket inbrott och byte av personal, och dessutom en svår barngrupp med många barn som behöver mera stöd. Detta är ganska stora hinder till att få implementeringen att gå smidigt. Det som personalen hade gjort var att de hade väldigt grovt valt ut bara en liten del av verksamheten från DAGIS-materialet som de förverkligade i barngruppen.

”Jouduttiin tekemään kompromisseja ja kaikkea ei voitu missään nimessä toteuttaa”.

I samma väva nämndes även att det på alla daghem finns vardagliga rutiner som ska skötas och att varje daghem även har sina egna sysslor som ska skötas i första hand.

”Päivähoidos pyörii aina ne omat jutut, mikä siihen lisäksi on tavallaan tehtävä”.

I detta daghem hade personalen valt att hålla DAGIS-materialet under två dagar i veckan för att på så sätt hinna med båda sina andra planeringar och lite DAGIS-material.

På grund av att barngruppen var väldigt svår och behövde mycket stöd fanns det inte riktigt tid till att noggrant gå igenom materialet. Fastän allt var färdigt planerat krävdes det tid till att läsa igenom materialen och ta in allt. Tiden eller snarare bristen på tiden fungerade som ett hinder för att personalen skulle hinna läsa sig in på materialet ordentligt. Som någonslags lösning på situationen gjorde personalen så att de delade med sig av det de hunnit läsa eller av något de hört från andra grupperna.

Eftersom personalen på DK1-2 kände att de inte hade kunskap om digitala apparater hade de rakt ut lämnat bort allt i DAGIS-materialet som hade något med datateknik att göra. De upplevde att de skulle behöva skolning till att hålla sig uppdaterade i digitaliseringen som sker i deras arbete, och att klara av den verksamhet som var planerad i DAGIS-materialet funderade de inte ens på.

“Tää on ikävä kyllä nyt niin jotenki koneistunu tää ala nopeasti, että me tarvittais surkeesti koulutusta”.

På DK1-2 fanns det barn som inte riktigt orkade lyssna på sagorna till slut och personalen tipsade om att det kunde vara bra att lägga till mera bilder bland med texten i sagorna. Mindre text kunde även vara en bra idé enligt dem. Som det redan kom fram tidigare hade personalen presenterat sagorna som teater, detta var en lösning till att få de barn som annars inte orkade lyssna på sagan till slut att koncentrera sig.

Barnens sockerätande kan personalen på DK1-2 enligt sig själva inte påverka på annat än om de lägger socker på barnens morgongröt eller inte. De hade provat med att säga till barnen att sockret tagit slut. Detta fungerade för de flesta barnen och många åt sin gröt duktigt utan tillsatt socker. Ett barn godkände dock inte detta och åt inte sin gröt. Barnets förälder hade bett personalen att fortsätta lägga socker på barnets gröt för att barnet ska äta tillräckligt på morgonmålet. Om ett barn får socker på gröten går det inte riktigt att förbjuda sockret för resten av barnen.

8.2.3 Dagiskategori 2 daghem nummer 1

På DK2-1 var det första som personalen kommenterade i intervjun att tidtabellen för skolningen och början av implementeringen var alltför tajt. Implementeringen började för snabbt efter att personalen hade gått skolningen. Personalen sade som tips till fortsättningen att det kunde finnas mera tid mellan skolningen och starten på implementeringen, men de nämnde inte att de i stunden skulle ha hittat någon lösning som kunde ha underlättat situationen.

Det första temat kändes svårt för personalen på DK2-1 eftersom de själva hade svårt att förstå materialet som handlade om bl.a. hjärnloberna. Eftersom många inte riktigt lärde sig materialet själv kändes det svårt för dem att lära ut det till barnen.

“Se oli liian tieteellinen tämmösil tavallisil päiväkotitäteil”.

Personalen sade i intervjun att mera tid innan implementeringens början skulle innebära att de kunde lägga sig in i materialet, men de nämnde inte om tiden skulle ha kunna bidra till att de skulle ha förstått det första temat bättre och med större sannolikhet lärt sig om hjärnloberna. Vid det första temat upplevdes barnens ålder i barngruppen med daghemmets yngsta barn som ett hinder, eftersom de först lär sig vad som är huvud, arm

och ben. Personalen på DK2-1 kommenterade att hjärnloberna blir väldigt mycket överkurs åt dessa barn.

På DK2-1 upplevdes föräldrarnas hektiska tidtabeller som hinder för att kunna ordna föräldraeftermiddagar eller -förmiddagar. Vid farsdag och vid morsdagen ordnades dessa ändå, och de flesta föräldrarna deltog. Personalen spekulerade om ifall det serveras t.ex. kaffe kunde det locka flera föräldrar och få dem att ordna sin tid. Personalen talade också om att ifall de hamnar ta vikarie blandar det upp schemat på dagen och det är svårare att ordna DAGIS-verksamhet.

”Ku henkilökunta, jos on pois, meil oli pitkään saikkua tos, ni sekin sekottaa ihan sen pakan. Ja sit siirtyy yhdelle se homma”.

För att verksamheten från DAGIS-materialet ska kunna ordnas krävs det enligt personalen på DK2-1 att personalen samarbetar och att de är motiverade.

I en grupp hade de på sitt teampalaver kommit överens om att var och en av personalen i barngruppen tar ansvar över en lugn stund i dagen. På detta sätt fanns det en större chans att de hölls trots att dagen skulle vara lite hektisk. En av lugna stunderna höll de vid morgonmålet, men den avbröts alltid då någon förälder hämtade sitt barn till daghemmet. Som lösning började personalen lägga en lapp i korridoren där de bad föräldrarna att vänta en stund så att de fick hålla sin lugna stund ostörd.

8.2.4 Dagiskategori 2 daghem nummer 2

Personalen på DK2-2 berättade att de hade lite svårigheter att komma igång med materialet och veta var de ska börja, det fanns så mycket material att välja mellan. Detta löste sig lite av sig själv sedan då de bara började på och personalen lyfte fram att de tyckte att materialet var väldigt bra och logiskt. De erkände att flera i personalen i början reagerade lite negativt till att börja med implementeringen så fort efter skolningen, då alla grupperna redan planerat sin kalender full med verksamhet för hösten. Detta var dessutom det år som det firades Finland 100 år, så alla hade redan valt detta som tema till hösten. Men då personalen klarade av början tyckte de flesta att materialet var så bra att de ville förverkliga det.

”Ensin tuli se suorittamisen pelko tavallaan: No tähän me ollaan sitouduttu, tää pitää hoitaa, mut että kyl me tykättiin tosi paljon”.

I en barngrupp i DK2-2 hade lugna stunderna inte fungerat kanske riktigt så bra som övrigt i andra barngrupperna. Personalen hade då bestämt att de inte nödvändigtvis behöver ha lugna stunderna tre gånger om dagen, och emellanåt hade de t.ex. läst en bok för att få barnen lugna istället för att använda de instruktioner som fanns bland DAGIS-materialet. En grupp hade lite svårt att ordna bl.a. lugna stunderna då läraren inom småbarnspedagogik inte var på plats.

8.2.5 Allmänna hinder

Ett allmänt problem som alla fyra daghem hade var att föräldrarna inte visade intresse gentemot projektet, de frågade knappt aldrig något av personalen som hade med projektet att göra. Visst fanns det vissa få familjer som var väldigt duktiga på att göra uppgifterna som skickades hem, men deras motivation tog slut ganska fort enligt personalen på DK2. Flera av personalen tänkte nu efteråt att de borde själva ha varit aktivare och frågat föräldrarna om de provat på något som funnit i DAGIS-materialet där hemma. Självmant kommenterade föräldrarna inget. De flesta föräldrar visade heller inget intresse för vad barnen hade gjort på daghemmet förknippat med DAGIS-materialet trots att personalen lade ut material på daghemmets DAGIS-vägg bara för att föräldrarna ska kunna se vad barnen gjort. Det var på de flesta daghem även väldigt oklart för personalen ifall föräldrarna använt sig av DAGIS-materialet där hemma.

Då det frågades under intervjun vad man kunde göra för att få föräldrarna att vara mer aktiva var en idé att presentera implementeringen på ett föräldramöte. Å andra sidan var det flera i personalen som kommenterade att man kanske inte heller kan kräva eller ens förvänta sig att föräldrarna ska vara väldigt aktiva i såna här projekt.

“Se on ehkä vaikeet, koska monta kertaa vaikeet sit sitouttaa tai innostaa siihen meidän normiarkeenkaan”.

De vuxna har sina egna arbeten att sköta och en hel del uppgifter i hemmen. I flerbarnsfamiljer kan föräldrarna få väldigt mycket info och papperslappar från alla håll och kanter då barnen går i dagis och i skola och kanske har hobbyn.

“Ni mä ainaki itte, jos mä oisin vanhempi nykyään, ku pitää kaikki laittaa jonnekki, niin ku ilmottaa noi hoitoajat ja, nekin täytyy ilmottaa jo viikkoo ennen, ja loma-ajat ja jatkuvasti meiltäki tulee jotain lappua ja lippua ja pyyntöä. Ni mä en varmaan jaksaisi ittekkään vanhempänä hoitaa”.

Personalen misstänker att infobreven som skickades hem förblev helt olästa i vissa familjer.

En annan tanke som kom fram i några av intervjuerna var att på vilken nivå personalen förstått materialet väldigt mycket påverkar på hur bra barnen lär sig och även hur bra de kan diskutera om de olika teman med föräldrarna. Nu hade ju knappt någon behövt ha djupa diskussioner om implementeringen med någon förälder eftersom föräldrarna inte hade frågat någonting gällande implementeringen, men det fanns flera i personalen som ansåg att det var rentav omöjligt för barnen att lära sig om de olika teman om inte personalen själva hade förstått innehållet av de teman som behandlades.

De flesta daghemmen tog upp lösningen de hade på de hinder de nämnde i någon form under intervjun. Då jag analyserade intervjuerna var det lättare att koppla ihop hindren och lösningarna i intervjuerna med DK1, de kom nästan alltid rakt efter varandra i samma mening eller i meningarna efter varandra. I intervjuerna med DK2 hamnade jag emellanåt söka lösningen längre fram i intervjun och sedan koppla ihop detta med ett hinder som nämnts tidigare. Som analyserare får man en tanke om att personalen i DK1 var mera medvetna om vilka hinder de hade och hurdana lösningar de kom upp med till dessa hinder, men detta är ett väldigt åsiktspåverkat påstående.

9 Resultatredovisning

I detta kapitel presenteras resultaten ur min synvinkel, dessa kan därför anses vara åsiktsrelaterade. Alla slutsatser är dock baserade på innehållet som kommer fram under intervjuerna.

Eftersom personalen från båda DK1-daghemmen hade ordnat sagorna som teaterföreställning ger detta en bild av att personalen i dessa daghem är mer kreativa och konstnärliga. Detta väcker också en tanke om att personalen från DK1-daghemmen är mer självstyrda och visar motivation till att använda sig av materialet mångsidigt. Speciellt i den barngruppen där teaterföreställningen hade använts som en lösning för att få alla barn att kunna koncentrera sig hade personalen kunnat arbeta lösningsfokuserat och kreativt. Man kan även tolka det som att personalen tog sig tid till att öva på att spela sagan som en teaterföreställning för att de verkligen ville ordna något roligt för barnen och ge

varje barn en möjlighet att förstå sagan bättre i och med att barnen kunde koncentrera sig på teaterföreställningen.

Personalen på DK1 verkade ha det lättare att börja implementeringen och de tyckte att början hade gått bra, medan personalen på DK2 specifikt kommenterat att början kändes väldigt svår. Några orsaker till att början kändes svår var att det kom väldigt mycket material till en början, att det inte fanns tid att läsa igenom materialet ordentligt och att det första temat med bl.a. hjärnloberna för vissa kändes väldigt vetenskaplig. Dessa faktorer gjorde att personalen på DK2 ytterligare kände sig mindre motiverade. I intervjuerna med personalen från DK1 kom det också upp materialets mängd, men detta ansågs som en bra sak, att det fanns mycket bra material.

Mängden av materialet tillsammans med att personalen redan planerat sitt verksamhetsår innan de fick materialet bidrog till att de inte kunde förverkliga allt i DAGIS-materialet. Personalen verkade dock ha lite olika inställningar till användningen av det och de upplevde olika känslor då de inte kunde förverkliga så mycket av materialet. Personalen på DK1 talade om att de fått lite dåligt samvete då det fanns så mycket bra material till hands men det var helt enkelt inte möjligt förverkliga så mycket av det. Dåliga samvetet av att inte kunna förverkliga så mycket av materialet tyder på att personalen var motiverad att förverkliga DAGIS-materialet bra. Personalen på DK2 i sin tur talade om att de blev lite stressade och de upplevde att för att de gått med i projektet och implementeringen hade de en skyldighet att förverkliga så mycket de kunde av materialet. Detta tyder på att personalen på DK2 var mer styrda av yttre motivation och de förväntningar som fanns då de gått med i interventionen.

Personalen på alla daghem talade om att även i fortsättningen behålla åtminstone något från DAGIS-materialet i deras verksamhet, men personalen från DK1 verkade mer ivriga av att använda t.o.m. ganska mycket av materialet även i fortsättningen. Ett av daghemmen från DK1 planerade att köra ett helt verksamhetsår med DAGIS-materialet.

Ett allmänt problem för alla daghem var att personalen tyckte att det var svårt att engagera föräldrarna i verksamheten. Föräldrarna hade knappt kommenterat eller frågat något alls gällande implementeringen, och personalen på daghemmen hade inte själva heller varit så

aktiva med att fråga föräldrarna ifall de provat på något av materialet där hemma. På basen av intervjuerna verkade det som att personalen på DK2-daghemmen hade varit aktivare i att ordna föräldraeftermiddagarna/-förmiddagarna som fanns som verksamhetspunkter i DAGIS-materialet, jämfört med DK1, trots att de inte heller hade ordnat många av dem. Ett av daghemmet från DK1 förklarade dock att de tidigare ordnat liknande aktiviteter till föräldrarna och att de därför hoppat över dem från DAGIS-materialet. DK2 var aktivare i att ordna aktiviteter till föräldrarna då man endast ser på förverkligandet av DAGIS-materialet.

Personalen på alla daghem var allmänt väldigt skeptiska i att de kunde påverka barnens levnadsvanor då det är frågan om hälsosam kost och skärmtid. Trots att det några gånger kom fram i intervjuerna att det nog är personalens skyldighet att försöka påverka barnens levnadsvanor till det bättre, kom det även flera kommentarer om att personalen inte kan påverka vad barnen gör eller äter där hemma, att detta är upp till föräldrarna. Flera av personalen på daghemmen upplevde inte att det vore deras uppgift att lära barnen om skärmtid med den motiveringen att barnen inte ser på tv eller använder digitala apparater på daghemmet. Digitala kompetenser och teknikfostran finns som punkter i de nyaste versionerna av Grunderna för planen för småbarnspedagogik 2016 och 2018 (Utbildningsstyrelsen, 2016; Utbildningsstyrelsen 2018), så man kan ju undra på vilka sätt dessa områden täcks av småbarnspedagogiken på daghemmen ifall dessa inte upplevs som ens uppgifter att sköta som lärare inom småbarnspedagogik.

Enligt Grunderna för planen för småbarnspedagogik är ett av syftena med småbarnspedagogik att *“i samverkan med barnet och dess föräldrar eller andra vårdnadshavare främja en harmonisk utveckling hos barnet och dess holistiska välbefinnande samt stödja barnets föräldrar eller andra vårdnadshavare i fostringsarbetet”*. (Utbildningsstyrelsen, 2016). Det verkade finnas en stor tröskel för personalen att aktivt fråga föräldrarna om vad de gjort där hemma i frågan om DAGIS-materialet, man undrar ju lite hur naturligt samarbetet mellan personalen och föräldrarna fungerar i andra ärenden. Detta är hur som helst en viktig faktor för barnets välmående.

10 Slutdiskussion

På basen av dessa 4 intervjuer som analyserats verkar det som att ifall personalen varit motiverade innan implementeringens början hade de under implementeringen en lite större dos av inre motivation till att förverkliga materialet jämfört med personalen som inte ansåg sig vara motiverade. De som inte var motiverade kände en större press av att förverkliga materialet eftersom de gått med i implementeringen och därigenom anser sig ha en viss skyldighet att förverkliga materialet. I de daghem där personalen var mer motiverad verkade de även mer intresserade av att använda materialet i fortsättningen.

All personal på ett daghem hade knappast helt lika motivationsnivå inför implementeringen. Som jag redan nämnt tidigare hände det emellanåt att personalen på samma daghem hade olika åsikter om vissa delar av implementeringen. För att referera tillbaka till kapitlet om Motivation, påverkar den sociala gemenskapen motivationsnivån hos personalen. Om det då finns flera i teamet som är motiverade, finns det en möjlighet att även resten av personalen blir motiverade, medan om personer som har en stark påverkan på den sociala gemenskapen inte är motiverade har det antagligen en negativ påverkan på den övriga personalens motivation. Personalen sade flera gånger under intervjuerna att föräldrarna inte var motiverade, eller att barnskötarna i vissa av daghemmen blev trötta på det hela, och detta har säkert på något sätt påverkat motivationsnivån hos den övriga personalen.

Motivationsnivån innan implementeringen styrde personalens motivationsnivå i en viss mån också under själva implementeringen, och kan därmed ha haft en liten inverkan på förverkligandet av DAGIS-materialet. Att personalen är motiverad innan implementeringen ger goda möjligheter till att förverkligandet av materialet blir bra och är en trevlig upplevelse för både barn och vuxna. Däremot betyder sämre motivation innan implementeringens början inte automatiskt sämre förverkligande. Personalen kan t.ex. bli mer motiverade då de börjat använda sig av materialet. Fastän personalen inte skulle känna inre motivation kan den yttre motivationen ändå påverka på att förverkligandet av materialet lyckas.

I fortsatt användning av DAGIS-materialet eller inför eventuella nya implementeringar av materialet i andra daghem kunde det tas i beaktande tidpunkten då personalen planerar sina terminer/sitt verksamhetsår. Att personalen får materialet tillräckligt i tid kan bidra till att de på ett mycket bredare sätt kan ta materialet i användning, dels för att de hinner planera in det som en del av sin verksamhet och dels för att personalen då har mera tid att bekanta sig med materialet. På basen av dessa 4 intervjuer kunde personalen på daghemmen även behöva mera stöd och tips för att involvera föräldrarna mer aktivt.

11 Källförteckning

Airas, E. & Jussila, H. (2019). Pedagoginen dokumentointi Varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa 2018 oppimisen näkökulmasta (kandidatuppsats). Uleåborg: Kasvatustieteiden tiedekunta Oulun Yliopisto. Hämtad 26.2.2021 från <http://jultika.oulu.fi/files/nbnfioulu-201911263183.pdf>

Folkhälsans forskningscentrum & Helsingfors Universitet. (u.å. a). *Yleisesti*. Hämtad 12.1.2021 från <https://dagis.fi/yleisesti/>

Folkhälsans forskningscentrum & Helsingfors Universitet. (u.å. b). *Materiaalipankki*. Hämtad 16.1.2021 från <https://dagis.fi/materiaalipankki/>

Folkhälsans forskningscentrum. (u.å. a). *Itsesäätely ja rauhoittumistaidot*. Hämtad 16.1.2021 från https://dagisfh.files.wordpress.com/2019/03/aivot-ja-itsesc3a4c3a4tely_ohjeet-henkilc3b6kunnalle-1.pdf

Folkhälsans forskningscentrum. (u.å. b). *Lisää liikettä arkeen..* Hämtad 1.2.2021 från https://dagisfh.files.wordpress.com/2019/03/liikkuminen_ohjeet-henkilc3b6kunnalle.pdf

Folkhälsans forskningscentrum. (u.å. c). *Rohkeaksi maistelijaksi*. Hämtad 3.2.2021 från https://dagisfh.files.wordpress.com/2019/03/rohkeaksi-maistelijaksi_ohjeet-henkilc3b6kunnalle.pdf

Folkhälsans forskningscentrum. (u.å. d). *Kohtuutta ruutujen käyttöön*. Hämtad 4.2.2021 från https://dagisfh.files.wordpress.com/2019/03/ruudut_ohjeet-henkilc3b6kunnalle.pdf

Folkhälsans forskningscentrum. (u.å. e). *Maltilla makeaa*. Hämtad 6.2.2021 från https://dagisfh.files.wordpress.com/2019/03/maltilla-makeaa_ohjeet-henkilc3b6kunnalle.pdf

Hein, H. (2012). *Motivation - Motivationsteorier & praktisk tillämpning*. Malmö: Liber AB

Kaikkonen, R., Mäki, P., Hakulinen-Viitanen, T., Markkula, J., Wikström, K., Ovaskainen, M., Virtanen, S., & Laatikainen, T. (2012). *Lasten ja lapsiperheiden terveys- ja hyvinvointierot*. Tampereen Yliopistopaino Oy: Tampere.

Lagen om småbarnspedagogik. (13.7.2018). 540/2018. Hämtad 1.3.2021 från <https://www.finlex.fi/sv/laki/alkup/2018/20180540>

Opetus- ja kulttuuriministeriö (2014). *Varhaiskasvatuksen historia, nykytila ja kehittämisen suuntalinjat - Tausta-aineisto varhaiskasvatusta koskevaa lainsäädäntöä valmistelevan työryhmän tueksi*. Hämtad 26.2.2021 från <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/75258/tr12.pdf>

Pink, D. H. (2009). *Drivkraft - den överraskande sanningen om vad som driver oss*. Stockholm: Bookhouse Editions.

Ray, C., Kaukonen, R., Lehto, E., Vepsäläinen, H., Sajaniemi, N., Erkkola, M. & Roos, E. (2019). Development of the DAGIS intervention study: a preschool-based family-involving study promoting preschoolers' energy balance-related behaviours and selfregulation skills. *BMC Public Health*, 19, 1670, 1-17. doi.org/10.1186/s12889-019-7864-0

Roos, E. (2016). *DAGIS-tutkimus*. Dagis seminaari 2016. 1-29.

Schildt, E. (2012). Inre och yttre motivation – hur upplevs de och hur relateras de till prestation? (kandidatuppsats). Västerås: Akademin för hållbar samhälls- och teknikutveckling Mälardalens högskola. Hämtad 6.5.2021 från <https://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:537371/FULLTEXT01.pdf>

Utbildningsstyrelsen. (u.å.). Grunderna för planen för småbarnspedagogik i ett nötskal. Hämtad 1.3.2021 från <https://www.oph.fi/sv/utbildning-och-examina/grunderna-planen-smabarnspedagogik-i-ett-notskal>

Utbildningsstyrelsen. (2016). Grunderna för planen för småbarnspedagogik 2016. Hämtad 29.4.2021 från <https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/grunderna-for-planen-for-smabarnspedagogik-2016.pdf>

Utbildningsstyrelsen. (2018). Grunderna för planen för småbarnspedagogik 2018. Hämtad 2.3.2021 från https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/grunderna-for-planen-for-smabarnspedagogik-2018_0.pdf

Varhaiskasvatuksen opettajien liitto. (2020). Bli lärare inom småbarnspedagogik. Hämtad 26.2.2021 från <https://www.vol.fi/uutiset/bli-larare-inom-smabarnspedagogik/>

Varhaiskasvatuksen opettajien liitto. (2020). *Varhaiskasvatuksen opettajan ammattieettiset ohjeet*. Print Line Helsinki Oy : Helsinki

Varhaiskasvatuksen opettajien liitto. (2021). Sosioekonomisen taustan ja alueellisten erojen merkitys korostunut osaamisen ja oppimisen taustatekijänä. Hämtad 1.3.2021 från <https://www.vol.fi/uutiset/sosioekonomisen-taustan-ja-alueellisten-erojen-merkitys-korostunut-osaamisen-ja-oppimisen-taustatekijana/>